

HOVEDSTYRET

Dato: 21.10.2010 kl. 10:00

Sted: KS Møtesenter

Medlemmer som kalles inn til møtet:

Halvdan Skard
Bjørg Tysdal Moe
Gunda Johansen
Jørund A. Ruud
Solveig Kvidal
Ivar Johansen
Bjørn Arild Gram – vara for Hanne Braathen
Odd Arild Kvaløy
Gunn Marit Helgesen
Hilde Onarheim
Margunn Ebbesen – vara for Oddleif Olavsén
Endre Skjervø
Line Skøii Vennesland
Gunn Berit Gjerde
Mette Qvortrup

Observatør:

Harald Danielsen, RU, Bjørg Åse Wølneberg, Personalforeningen

Forfall:

Hanne Braathen, Oddleif Olavsén

Fra administrasjonen:

Sigrun Vågeng, Arvid Weber Skjærpe, Tor Magne Fredriksen

Vararepresentanter møter etter særskilt innkalling.

Informasjon om møtet:

Det er anledning til gruppemøter fra kl. 0800.

Lunsj i Gjestekroken kl. 12.00.

Styremøte i KS holding kl. 12.30. Sakene til det møtet ettersendes.

Det blir formøte for de som skal til UCLG Congress i Mexico City 21. kl. 15.30

Formøte for delegasjonen til Europarådets Kongress (faste og vara) fredag 22. kl. 0830

Leder inviterer Hovedstyrets medlemmer til middag på Grand hotell kl. 1900 den 21.

REVIDERT SAKLISTE

Hovedstyret

21.10.2010 kl. 10:00

Saksframlegg

10/63	10/00068-18	Godkjenning av protokoll fra Hovedstyrets møte 31. august 2010
10/64	07/00631-21	Kvartalsrapport for KS tredje kvartal 2010
10/65	10/00061-2	Etikkarbeidet i KS - Kommunesektorens etikkutvalg, forslag om videreføring. Transparency International Norge, Forslag om KS' medlemskap
10/66	10/01276-1	FoU-prosjekter og administrativ bevilgningsfullmakt
10/67	10/00068-17	Møteplan 2011 - Hovedstyret og Landsstyret
10/68	10/01819-1	Lån til KS-Holding
10/69	10/00845-4	Eventuelt 21.10.2010
10/70	10/00846-4	Orienteringer fra administrerende direktør 21.10.2010
10/71	08/01138-33	Valg av medlemmer til Organisasjonsutvalget

Orienteringssaker

10/34	10/00304-31	Bilaterale samarbeidsavtaler mellom regjeringen og KS
10/35	09/02557-4	KS' arbeid med innovasjon - så langt
10/36	10/01862-1	Arbeidet med å bedre gjennomføringen i videregående opplæring - en orientering
10/37	08/00682-10	Engasjement – revisor for KS

Notatsaker

10/5	10/01794-1	KS kommunikasjonsutfordringer i offentligheten

Eventuelt

Saksframlegg

10/63 Godkjenning av protokoll fra Hovedstyrets møte 31. august 2010

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/63

Forslag til vedtak

Protokollen ansees godkjent.

Saksframstilling

Det er ikke mottatt merknader til ovennevnte protokoll ved fristens utløp. Protokollen ansees godkjent.

Sigrun Vångeng

10/64 Kvartalsrapport for KS tredje kvartal 2010

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/64

Forslag til vedtak

Hovedstyret tar rapporten for 3. kvartal til orientering.

Saksframlegg

Rapport 3.kvartal 2010

Kvartalsrapporten er bygd opp etter fem hovedområder:

1. Omdømme og synlighet
2. Interessearbeidet.
3. Arbeidsgivervirksomheten.
4. Utviklingsarbeidet og satsingene.
5. Medlemsorganisasjonen og konsernet.

1. Omdømme og synlighet

KS - synlig og tydelig

Adm dir vil spesielt framheve tre saker:

- KS har fått igjennom prinsippet om at det foretas en jevnlig revurdering av kostnadsnøkklene i Inntektssystemet.
- IA arbeidet har ført fram. Sykefraværet har gått ned i 3.kvartal.
- Det har vært over 400 oppslag i lokalmedia i den stille sommertiden.

Tall fra mediebyrået Retriever viser 2188 medietreff for KS de siste 90 dagene, som inkluderer sommermåneden juli.

KS når bredt ut til medlemmene ved hjelp av media.: 3.kvartal er det nærmere seks ganger så mange oppslag i lokalaviser som i riksaviser. (1. halvår var det fire ganger)

Overvåkingsbyrået Retriever har gitt en analyse av annonseverdien for KS og satt den til vel 51 millioner kroner for 3. kv fram til 20. sep (vel 102 for 2. kv og vel 53 for 1. kv).

Av vektete artikler (3. kv fram til 20/9) har 869 vært positive (2. kv=1705, 1. kv=815) og 2 negative (2. kv=157, 1. kv=47). Tallene viser at KS har vært tydelige og synlige nok til å bli gjengitt mye, også i ”agurktiden” hvor KS er gjengitt mye (kriteriet positivt; få gjengitt KS’budskap eller bli framstilt positivt – kriteriet negativt; bli omtalt eller framstilt negativt).

Konkret kan følgende saker i media trekkes fram:

1. Agurk-prosjektet. Det å dryppe aktuelle KS-saker annenhver dag hele juli ga samlet gode resultater. Dette fungerte både i forhold til å puste liv i saker som ellers ikke ville nådd opp, samtidig som at KS stemme ikke forsvant fra det offentlige rom på tross av sommerferie.
2. KS fikk avverget Navarsetes debatt om ny tittel på rådmenn i Dagsrevyen.
3. KS har satt gjeldssituasjonen for kommunene på agendaen gjennom blant annet saker på Dagsrevyen og i Dagens Næringsliv.

2. Interessearbeidet

Kommuneøkonomi og rammebetingelser for kommunenes virksomhet

Kommuneøkonomikonferansen 2010 samlet om lag 340 deltagere. Hovedtemaet var Regjeringens forslag til nytt inntektssystem. Andre store temaer var finansforvaltning og helhetlig styring. Innholdet var preget av utstrakt bruk av eksempler fra kommunene.

På konferansen presenterte KS en analysemodell som kommunene selv kan bruke for å finne hvordan nye kostnadsnøkler slår ut for den enkelte kommune. Modellen bruker nye folketall samt de nye kriteriene som gjelder fra 2011. Resultatene for enkeltkommuner avviker til dels mye fra KRDs illustrasjonstall i kommuneproposisjonen. Mange kommuner fikk etter konferansen oppklaringer ift sin kommende inntektssituasjon.

Den halvårslige rapporten ”Kommunene og norsk økonomi” ble ferdigstilt ved utgangen av kvartalet. Hovedbudskapet i rapporten er at høy aktivitet i kommunene (drift og investeringer) har bidratt mye til å opprettholde veksten i norsk økonomi de siste årene, men at dette samtidig har medført en meget sterk gjeldsøkning for sektoren. Gjeldsøkningen vil legge begrensninger på aktiviteten i sektoren flere år videre.

Fem nøkkeltallsrapporter – om barnehager, barnevern (ny), grunnskolen, pleie og omsorg og kostnader ved befolkningsutviklingen (ny) – ble ferdigstilt. Dette er andre gang KS presenterer utvalgte nøkkeltall per tjenesteområde. Rapportene beskriver utviklingen siste fem år for tjenesteområdene i et nasjonalt perspektiv, men viser også variasjoner mellom kommuner og fylker.

Rapporten Kollektivtransportens rammebetingelser er lagt fram av en arbeidsgruppe nedsatt av fylkesordførerkollegiet, med deltakelse av KS. Rapporten oppsummerer utviklingen på kollektivtransportområdet og inneholder forslag til tiltak som kan styrke innsatsen på økt kollektivtransport framover. Det er planlagt at dette skal bli en årlig rapport til bruk i det interessepolitiske arbeidet.

KS-administrasjonen har gjennomgått og prioritert hvilke bilaterale samarbeidsavtaler som er ønskelige å videreføre som grunnlag for hovedstyrenotat som behandles 21. oktober.

KS-administrasjonen har innenfor kostnadsbergningsinstituttet gjennomført ett møte i august med Arbeidsdepartementet for kostnadsberegninger ifht Kvalifiseringsprogrammet (KVP) i NAV, forberedelser av innlemming av kompensasjonen til kommunene for dette i inntektssystemet f.o.m. 2011 og om forenklet oppgjør stat/kommune om individstønaden. Det er stor grad av enighet om økonomi og dimensjonering av KVP.

KS har deltatt i arbeidsgrupper ledet av Helse- og Omsorgsdepartementet som har utredet avgrenset kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. Den generelle medfinansieringsmodellen som KS har gått i mot synes nå lite aktuell. Betalingsplikt for kommunene for utskrivningsklare pasienter er meldt opp som kostnadsberegningssak, og dette utredningsarbeidet er påbegynt.

KS har hatt dialog med Kunnskapsdepartementet om virkningen av opptrapping av likeverdig behandling av private barnehager i 2011.

KS avga i august en omfattende høringsuttalelse til ”ekspertgruppen” ledet av Terje P. Hagen for gjennomgang av organisering/arbeidsdeling i NAV.

Barnevern var et sentralt tema på konsultasjonsmøte i august. KS advarte her mot finansierungsordninger som reduserer muligheten for gode lokale løsninger eller straffer kommunene som har bygd opp en god tjeneste. Gjennom KS’ Storbynettverk er det sendt konkrete innspill til oppgaver innen barnevern, som de største kommunene kan overta fra staten. Innspillet er sendt politisk ledelse i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og til Kommunal- og regionalkomiteén. Hovedstyret har vedtatt sak om bedre samordning av tjenester til barn og unge (høring Flatø-utvalget). Styret la vekt på kommunenes handlingsrom i oppgaveløsningen og på at kommunenes helhetsansvar må følges opp av nødvendig myndighet og ressursgrunnlag. FoU om ”Kostnadsutviklingen i barnevernet” ble ferdigstilt/publisert i august, og dokumentert en økt kommunal innsats i barnevernet.

KS satte i sommer søkelys på boligpolitikk. Det ble en rekke lokale medieoppslag om bostøtte, startlån, rekordmange kommunale utleiebolige og behov for mer fleksibelt tilskudd til omsorgsboliger.

Statlig styring

KS har gitt innspill til Kommunal- og regionaldepartementet om prioriterte områder i arbeidet i stortingsmeldingen om forholdet mellom staten og kommunesektoren og prinsippene for statlig styring, som omfatter verdigrunnlaget, ressursgrunnlaget og lovgrunnlaget for det kommunale selvstyret. Noen av de sentrale temaene er rettighetslovgivningen, statlig tilsyn, klage og rapporteringskrav.

FoU-rapporten Frihet til likeverd, om likhetsverdier, lokal tilpasning og ansvarsfordeling leveres fra Telemarksforskning m fl ved utgangen av september, og det forventes at denne rapporten vil gi nyttige bidrag til blant annet KS interessepolitiske arbeid om forholdet mellom staten og kommunesektoren.

Utdanning

Utdanningsstatsingen har samarbeidet med KD i forhold til måloppnåelse i avtalen mellom KS og KD om veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere. En undersøkelse blir gjennomført i høst som et samarbeidsprosjekt via KS questback.

I perioden har utdanningssatsingen arbeidet videre med å få en bedre tilpasning av ”varig system for videreutdanning av lærere”. Her er departementets langsiktige avtale med kjøp av studieplasser et foreløpig hinder.

Det er i samarbeid med advokatene sendt brev til Utdanningsdirektoratet om deres forståelse av forvaltning av lovforståelsen av opplæringsloven.

Utdanningssatsingen har i perioden deltatt i mange arbeidsgrupper og kontaktmøter. Herunder evaluering av førskolelærerutdanningen (FLUEVA), Nasjonalt råd for lærerutdanningen, vurdering av fag, SSB-Kostra arbeidsgruppe, Gnist, veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere, varig system for videreutdanning av lærere og den nasjonale realfagsstrategien.

Avgitt høringsuttalelse om Østbergutvalget.

Samhandlingsreformen

KS har bidratt aktivt i de interdepartementale arbeidsgruppene som ble ledet av HOD, og gitt både skriftlige og muntlige innspill. Nasjonalt samhandlingsforum (medlemskompetanse) og representanter fra KS regionene har gitt innspill til arbeidet. I tillegg til KS` interne strategigruppe, har KS benyttet ekstern kompetanse fra medlemmer og andre fagmiljø

Det har vært meget stor aktivitet og innsats i dette kvartalet. Opptelling viser at det er ca 40 personer i KS som bidrar inn i arbeidet (hovedsakelig i mindre stillingsbrøker).

Høringsdokumentene knyttet til lovendringer om samhandlingsreformen sendes ut til høring medio oktober 2010. Det legges opp til å kunne bistå kommuner og fylkeskommuner gjennom høstkonferanser og fylkesmøter til gjennomgang, presentasjon og uttalelser i forhold til utfordringer som fremgår av høringsdokumentene.

Nasjonal helse- og omsorgsplan utarbeides med høringsdokumenter som legges ut elektronisk i høst. Det er etablert en intern arbeidsgruppe i KS for å følge opp og gi innspill til dette arbeidet. Planen skal behandles i Stortinget våren 2011.

Når det gjelder finansiering har HOD og KS hatt egen arbeidsgruppe som har utarbeidet en rapport med beskrivelse av økonomiske insitamentordninger.

Klima

Det er i perioden gjennomført betydelig arbeid for å få gjennomslag for en ny finansieringsordning for lokale klimatiltak –KLOKT. Det er betydelig nasjonal og internasjonal interesse for ordningen, som er omtalt i Klimakur 2020. KS har også avgitt høringsuttalelse til Klimakur 2020.

KS har levert innspill og hatt løpende dialog i arbeidet med en NOU om klimatilpassing. Denne legges fram 15. november.

Forberedelser til COP 16 – den internasjonale klimakonferansen i Mexico er i rute. Fortsatt uavklart om KS blir en del av den nasjonale delegasjonen.

EU/EØS

KS var arrangør og tilrettelegger av CEMR Working Group on Information Society and e-Government da gruppen hadde møte i Drammen i september.

Ny avtale vedr EØS-fondene for perioden 2009 – 2014 er klar. KS har hatt en aktiv dialog med UD angående mulige prosjekter innenfor området.

Det er avholdt seminar for de norske medlemmer og varamedlemmer i EFTA-forumet for lokale og regionale folkevalgte.

KS sitt Europaarbeid ble presentert i møte i referansegruppen for utredningen om Norges avtaler med EU.

Arbeidet med offentlige anskaffelser og offentlig støtte- regelverket innenfor paraplyorganisasjonen CEMR har fortsatt. KS og medlemmene er informert om siste nytt i debatten og innspill regjeringen har kommet med overfor EU.

Innovasjon

Standardisering og økt behov for felles løsninger

- KS deltar i en arbeidsgruppe bestående av representanter fra FAD, KRD, KS og Difi som ser på hvordan man kan oppnå bedre styring og koordinering av IKT-utviklingen i offentlig sektor. Valg av konsulent ble gjort i slutten av august og arbeidet består i hovedsak å mate konsulentene med informasjon, og sørge for at kommunesektoren blir tilstrekkelig hørt i prosessen.
- ID-porten: Det er avgitt høringsinnspill på samarbeidsavtalene som regulerer kommunens bruk av ID-porten. Det ble i uttalelsen spesielt pekt på forholdene rundt finansieringsmodellen som legges til grunn i avtalene.
- GeoIntegrasjons-prosjektet (Elektronisk geografisk informasjon): prosjektet har utviklet standarder som er klare for høring.
- Nasjonal strategi for metadata: Deltar i utformingen av en nasjonal strategi for metadata i regi av Difi.
- KS har bevilget FOU-midler til prosjektet Elin-t (Elektronisk meldingsutveksling i tannhelsetjenesten).

Tilgang til helseinformasjon

Hovedstyret har behandlet høring av forskrift: Informasjonssikkerhet, tilgangsstyring og tilgang til helseopplysninger i behandlingsrettede helseregistre. KS er positiv til økt tilgang på tvers av faggrupper og virksomheter.

Sammen for barn og unge

KS har med forankring i samarbeidsavtale med regjeringen på området utvikling av barnevernet iverksatt et 3 årig samarbeidsprosjekt med BLD, for å sikre bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge. Prosjektet holder vedtatt milepælsplan og har i tredje kvartal jobbet særskilt med veiledning til kommuner, samt formidlet resultater så langt i prosjektet gjennom prosjektets nettportal, i sosiale medier, deltakelse på konferanser og ved å gjennomføre nettverkssamlinger.

Regionene og interessepolitikk

Barnevern

Dette området har hatt en viss oppmerksomhet i regionene dette kvartalet. En del fylkesstyret/arbeidsutvalg fattet vedtak for kommunal frihet til å benytte en ekstra satsing på barnevernet i statsbudsjettet til ulike tiltak i barnevernet ut fra lokale behov. De fikk en del oppmerksomhet i lokale media rundt dette, bl.a i Møre og Romsdal.

KS i flere fylker – bl.a Hordaland og Hedmark/Oppland har hatt møter med BUF etat, for å drøfte samarbeidet mellom BUF etat og kommunene.

KS Rogaland har hatt flere dialogmøter med Fylkesmannen og KORUS (regionalt kompetansesenter rus) for å etablere en felles innsats om tidlig intervensjon og mulige kompetansetiltak.

Noen fylker jobber fortsatt med vederlagsordningen for barnehjemsbarn. I Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane har man utredet fellesordninger som er til behandling i kommunene nå.

Lokaldemokratiundersøkelsen

Det er KS i fylkene som møter i de ulike kommunestyrene som er med på undersøkelsen, for å presentere resultatene fra undersøkelsen. Dette er en positiv sak for KS, og det meldes om stort engasjement, gode diskusjoner og god dekning i lokale media.

Møter med Stortingsbenkene

Møter er gjennomført eller under planlegging i mange fylker. De lokale stortingsrepresentantene er også aktører på Høstkonferansene/Fylkesmøtene en del steder. Østfold hadde for eksempel møte tidligere i september, der hovedtema var kommunenes bekymringer i forhold til samhandlingsreformen og det statlige barnevern. Kontakten KS i fylkene har med Stortingsbenkene er imidlertid variabel både når det gjelder hyppighet, fram møte, og hva KS opplever kommer ut av disse møtene.

Annet

Som eksempel på hva det ellers arbeides med i regionene innenfor det interessepolitiske arbeidet kan nevnes følgende:

- Lokal selvråderett og arealforvaltning
- KS Nordland har i samarbeid med Fylkesmannen og et regionråd fått utredet status for det interkommunale samarbeidet i fylket, og erfaringer med dagens regionråd. Målet er å skaffe kunnskapsgrunnlag for videre diskusjoner
- KS Buskerud har sammen med fylkeskommunen inngått samarbeid med Paru fylke i Estland, med hensikt å utvikle kommunesektoren i begge land.
- Statlig styring av kommunesektoren. Regionene er en del av et større KS prosjekt, og det gjennomføres en undersøkelse av ” hvor skoen trykker” i kommunene. I første omgang gjøres undersøkelsen i BTV.
- Bosetting av flyktninger i 2011. KS i de ulike fylker har samarbeidet med IMDI om anmodningene til kommunene om hvor mange den enkelte kommune kan ta i mot.

3. Arbeidsgivervirksomheten

Implementering av tariffoppgjøret

Informasjon og avklaringer

Resultatet av årets tariffoppgjør innebar iverksetting av økonomiske tiltak på mange ulike datoer, noe som medlemmene har hatt behov for å få avklart ytterligere. Det har vært stor aktivitet knyttet til medlemsservice og andre kanaler hvor medlemmenes spørsmål har blitt besvart. Medlemmenes forberedelser til de lokale forhandlinger genererer alltid et stort behov for kontakt med KS sentralt. Dette er spesielt tilfelle i år, hvor de sentrale parter har fastlagt flere forutsetninger og føringer for disse forhandlingene enn normalt.

Det er levert nøkkeltall til medlemmene om økonomiske konsekvenser av sentrale forhandlinger for gjennomgående stillinger og undervisningspersonalet (kap. 4) og likelønnsstatistikk. Nøkkeltallene har gitt grunnlag for de lokale forhandlingene for ledere og akademikere (overheng, lønnsglidning, årslønnsvekst).

Kurs/opplæring av medlemmene innen lov og avtaleverk:

I tredje kvartal er det avholdt mange kurs innen temaet lønns- og arbeidsvilkår, ikke minst knyttet til tematikken ovenfor, men også vedrørende arbeidstid.

I tillegg til de 9 kommunene som tidligere i 2010 har gjennomgått opplæring i bruk av prognosemodell for rekrutteringsbehov, har 4 nye kommuner (Oppegård, Kongsberg, Ringerike, Sarpsborg) hatt opplæring og tatt i bruk modellen i løpet av tredje kvartal.

Implementering av ny IA-avtale:

Det er brukt mye tid på å effektivisere intensjonene i den nye IA-avtalen, bl a er det avholdt flere kurs i "IA-ledelse". Kommunesektorens avtaleparter samarbeider fortsatt godt, både sentralt og lokalt

Sykefraværstatistikken pr.1.4.10 ble ferdigstilt og viser at sykefraværet i kommuner og fylkeskommuner foregående 12 måneder er redusert med 3,1% til 9,3% for hele kommunesektoren samlet. I fylkeskommunene sank fraværet med 11,5% til 6,9% - i kommunene var nedgangen på 3% til 9,6%. Det egenmeldte sykefraværet sank med 9,1% og det legemeldte sykefraværet sank med 2,4%.

Aksjon helsefagarbeider:

Aksjon helsefagarbeider har gått inn i en ny prosjektperiode med en utvidet målgruppe – å rekruttere voksne til utdanningen. Ny styringsgruppe er etablert og har avholdt sine første møter.

Traineeordningen

Det fjerde trainee-kullet har kommet i gang, og forberedelsen til å rekruttere til et femte kull er igangsatt.

Advokatene

KS Advokatene har gjennomført planlagte aktiviteter; rettssaker, kurs og opplæring og har hatt et jevnt høyt aktivitetsnivå også i tredje kvartal. Spesielt trekkes Fredrikstad-saken om likelønn fram.

Evaluerings- og strategiseminar

Arbeidslivsområdet har hatt en felles samling over to dager, hvor erfaringene fra det første året som område med fire avdelinger har blitt evaluert. Man evaluerte også arbeidet med tariffoppgjøret – et prosjekt som involverer alle fire avdelingene – og planla aktiviteter fremover.

Regionene og arbeidsgiverområdet

Informasjonskonferanser etter tariffoppgjøret er gjennomført i de fleste fylker. Etterspørselen etter informasjon har vært stor, selv om tariffoppgjøret ikke inneholder store endringer i selve tariffavtalen. Deltakelsen på de ulike konferansene har derfor vært høy.

IA avtalen og sykefravær er det området regionene har prioritert dette kvartalet. Som eksempel kan nevnes:

KS Rogaland:

- 2-dagers samling for regionale nettverk av personalledere og konsulenter
- Dagsamling for ledere og tillitsvalgte i enkeltkommuner med høyt sykefravær

KS Hordaland:

- Arbeidsmiljøkonferanse sammen med Fagforbundet og Utdanningsforbundet der dette er hovedtema

KS BTV :

- Samhandlingskonferanse om et inkluderende arbeidsliv.

Agder:

- Har startet et nytt nærværprosjekt kalt ” Verdi”

Østfold:

- NAV, Arbeidstilsynet og partene i arbeidslivet (KS,NHO, LO og UNIO) har laget en felles plan for IA offensiv i fylket ” Få opp Ø-IA” . Denne gjelder for perioden 2010-2013.

Det har ellers vært avholdt ulike former for kurs i tariffavtale, hovedavtale, og arbeidstidsplanlegging i noen av fylkene.

4. Utviklingsarbeidet og satsingene

Regional og lokal samfunnsutvikling

Det gjennomføres avslutningssamlinger for de om lag 40 nettverkene i programmet Livskraftige kommuner, som avsluttes i 2010. Å integrere satsingsområdene i kommunenes plan- og styringssystem er et viktig tema, og mulighetene som ligger i planstrategi står sentralt. Dette bygger bl.a. på heftet om kommunale planstrategier og portalen www.livskraftigekommuner.no som planverktøy, særlig inn mot planstrategiene. Portalen markedsføres i LK-nettverkene, på konferanser og på andre treffpunkter, og det arbeides opp mot andre institusjoner for å skape samarbeid om utvikling og finansiering av portalen etter 2010.

En rekke nettverk ønsker å videreføre samarbeidet utover programperioden, og det kartlegges hvilke det er og hvilke støtte det er behov for. I den sammenheng har flere av regionene god dialog med regionale samarbeidspartnere, som ser dette i sammenheng med fylkeskommunenes rolle som regional utviklingspartner og i satsingen Lokal samfunnsutvikling i kommunene.

Det produseres en rekke LK-eksempelark fram mot KS-høstkonferanser/fylkesmøter i oktober og november, der de fleste LK-rådgiverne skal presentere erfaringene med LK-programmet. En del av LK-eksempelarkene skal vise mangfoldet i hvordan kommunene jobber med å integrere satsingsområdene i plan- og styringssystemet. Formidling skjer fortløpende gjennom portal, eksempelark og andre publikasjoner, gjennom artikler i avis/tidsskrift, møter og konferanser.

Inspirasjonshefte om kommunale planstrategier er ferdig trykt og er bl.a. sendt ut til alle kommuner og fylkeskommuner, regionråd samt fylkesmennene og fylkeskommunenes opplæringstema og nettverk for regional og kommunal planlegging. Heftet sendes ut på bestilling.

KS har vært medarrangør av Frampå 2010, som er den store nasjonale innovasjonskonferansen og som samler de viktigste virkemiddelaktørene innenfor regional innovasjon og utvikling. Konferansen hadde nærmere 200 deltakere.

KS har tatt initiativ til å utarbeide en felles eierskapspolicy for det fylkeskommunale eierskapet til Innovasjon Norge. Det er nedsatt ei arbeidsgruppe med representanter fra fylkeskommunene med KS som sekretariat.

I 3. kvartal har de siste 40 kommuner av 90 kommuner gjennomført lokaldemokratiundersøkelsen. KS utarbeider lokaldemokratirapporter som formidles tilbake til kommunestyrene i løpet av året. En åpen database med resultater fra lokaldemokratiundersøkelsene forventes å foreligge på www.bedrekommune.no tidlig siste kvartal.

I løpet av de første 9 måneder er det gjennomført 427 undersøkelser på portalen www.bedrekommune.no. Det er 160 unike kommuner som har benyttet seg av brukerundersøkelsene, hvorav 80 kommuner har brukt barnehageundersøkelsen. 77 kommuner har benyttet medarbeiderundersøkelsen og 12 kommuner har benyttet seg av innbyggerundersøkelsen.

Hovedstyret har gitt mandat til å utarbeide Folkevalgtprogrammet for 2011-2014, og Rådmannsutvalget konsulteres jevnlig om innretningen av Folkevalgtprogrammet.

Det er startet opp et FoU-arbeid om egenkontroll med vekt på internkontroll.

I løpet av de første ni månedene i 2010 har totalt 157 kommuner (126 unike kommuner) deltatt i 22 nettverk. I tillegg kommer nettverk for de ti ASSS-kommunene (aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner). Samlet har disse kommunene vel 70 % av befolkningen. Av de 22 nettverkene er seks nettverk på pleie og omsorg (36 kommuner), seks på grunnskole (43 k), tre på barnevern (25 k), ett på virksomhetsstyring, ett på sosiale tjenester, ett på barnehage og ett på psykisk helse. Nytt i 2010 er et nettverk for helsestasjonstjenesten (Vest-Norge), et nettverk for Robek-kommuner (Nord- Norge) og et nettverk for samhandling for barn og unge på Østlandet.

Det er utarbeidet en omfattende hovedrapport og tilsvarende rapporter for hver av de ti kommunene som inngår i ASSS-samarbeidet. Innholdet ble presentert på rådmannsmøtet i ASSS i september og alle rapporter ble godkjent. Rapportene beskriver hvor mye kommunene bruker på de viktigste velferdsområdene, og sammenligner dette mot de andre ASSS-kommunene, og delvis mot landet. Det er også et eget kapittel om demografi.

Samhandlingsreformen

I høst har vi bidratt bla i følgende sammenhenger:

- Samhandlingsfora mellom kommuner og helseforetak, helsekonferanse for KS Storbynettverk, LO stat sin landskonferanse, konferanser for brukerorganisasjoner og eSamhandling – teoretiske perspektiver og empiriske erfaringer, UiO, Foredrag for samfunnsmedisinsk årsmøte.
- Sitter i styringsgruppen for Pasientsikkerhets kampanjen.

FoU-prosjekter:

- * Samhandlingsreformen – kartlegging av ledelse og lederutdanning i helse- og omsorg.
Sluttrapport levert august
- Oppgaveforskyvning mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten. Sluttrapport levert i august.
- Samhandlingsreformen og samhandlingsmodeller. Sluttrapport levert i september.
- PWC har startet på et tilleggsprosjekt, Hva koster samhandlingsreformen for kommunene? – et første anslag. Rapport leveres medio november.
- Startet samarbeid med KS Storbynettverk om samhandling.

- Oppfølging av SINTEFs undersøkelse av kommunale erfaringer med styring og ledelse av fastleger og allmennlegetjenesten. Sluttrapport skal leveres månedsskiftet oktober/November

Arbeidet i regionene med samhandlingsreformen

Med utgangspunkt i det overordnede styringsdokumentet for Helsesatsingen har hver region utarbeidet en prosjektplan for aktiviteten lokalt. Disse omfatter hovedområdene faglig beredskap, medlemsforankring, informasjon og veiledning, forskning og utredning og intern kompetansebygging. KS regionalt arbeider aktivt med tilrettelegging og bidrag på sentrale møteplasser andre aktiviteter knyttet til forberedelse til gjennomføring av samhandlingsreformen.

Arbeidet i regionene har to hovedoppgaver. KS i regionene deltar på vegne av – eller sammen med - medlemmene på svært mange møteplasser i forhold til de regionale og lokale helseforetakene. Dette gjelder også fir de privaterehabiliteringssenterene som er helt avhengig av en god dialog med helseforetakene. Formålet er å ivareta våre medlemmers interesser i samhandlingen med foretakene. Relasjonene er blitt bedre, men framdeles opplever nok våre medlemmer mindre grad av likeverd i samhandlingen enn det ledelsen i foretakene gjør. Dette viser også en nylig fremlagt undersøkelse. I svært mange fylker pågår et arbeid med å utvikle nye- eller revidere gamle samhandlingsavtaler.

Den andre hovedoppgaven er mer rettet mot våre egne medlemmer. KS lokalt arrangerer, holder innlegg , deltar på en lang rekke møter, kurs konferanser og seminarer med enkeltkommuner, regionråd/samarbeidende kommuner, utdanningsinstitusjoner etc, der samhandlingsreformen er tema.

KS lokalt er også i de fleste fylker på ulikt vis og med ulik styrke involvert i arbeidet med hvordan kommunene skal samhandle seg i mellom i framtiden for å løse reformens utfordringer.

Utdanning

FoU ”Tidlig innsats” ble presentert 26.august. FoUen fikk stor mediaoppmerksomhet. Saken ble omtalt i alle riksmidier og 30 -40 lokalmedier. Inspirasjonsheftet blir sendt alle kommuner og fylkeskommuner.

I forlengelsen av FoUen er det arbeidet videre i forhold til regjeringens NY GIV prosjekt, frafall i vgs.

Utdanningsatsingen fortsetter med skolejusskurs for kommunene i samarbeid med kommuneadvokatene.

Videre har utdanningsatsingen hatt stor aktivitet på KS.no. I tillegg er det arbeidet med at skole-Norge skal abonnere på KS.no og artikler som omhandler skoleeierrollen.

Arbeidet i regionene med utdanning

Arbeidet med utdanning gis høy prioritet i KS regionene.

I alle fylker er det nå etablert skolefaglige fora/nettverk. KS er sekretariat for de fleste av disse.

Noen hovedtema er felles for utdanningsarbeidet i fylkene dette kvartalet. Det dreier seg om GNIST samarbeidet, veiledning av nyutdannede lærere og tidlig innsats.

Ellers rapporteres det om kurs, konferanser og utviklingsverksteder knyttet til etter- og videreutdanning, lesing, skriving, Ungt Entreprenørskap, tilsyn og kvalitet i skolen og ikke minst fokus på skoleeierrollen.

KS BTV har hatt første samling i programmet ”Styring av utdanning” – et etterutdannings og utviklingsprogram for kommuneadministrasjon og politisk miljø, i samarbeid med BI. Det er gitt gode tilbakemeldinger og vært god oppslutning om samlingen. I Rogaland har kommunene ”spleiset” på en egen prosjektleder for GNIST samarbeidet. Denne er lokalisert til KS kontoret.

Klima

99.5% av kommunene og alle fylkeskommunene har, eller er i ferd med å få en klima og energiplan, med gjennomsnittlige ambisjoner om 30% kutt i klimautslippene innen 2020.

KS har etablert to større FoU-prosjekter som er under gjennomføring og i rute, hvorav det ene er dagsordensettende og omhandler nødvendige grep i kommunesektoren for klimatilpasning. Det andre prosjektet omhandler metodeutvikling for kvantifisering av lokale klimatiltak.

Det er under gjennomføring flere større prosjekter for utvikling av verktøy og veiledning til kommunesektoren på klimaområdet, bl.a et større nytt nettsted og verktøy for klima og energiplanlegging, samt videreutvikling av www.norskeklimakommuner.no i samarbeid med Enova. Det er også utarbeidet et eksempelphefte om klimatilpasning og et hefte på engelsk om nettverkssamarbeid mellom kommuner på klimaområdet.

Hovedstyrets arbeidsgruppe for klima er etablert. Det er avholdt et dagsseminar for gruppen.

Arbeidet i regionene med klima

Det meste av regionenes klimaarbeid skjer gjennom programmet Livskraftige kommuner, og rapporteres gjennom dette.

KS i regionene deltar i de fylkesvise ”knutepunktfunksjonene” der formålet er mer miljøeffektive innkjøp.

KS BTV har hatt en klimakonferanse i september for alle tre fylkene, med 200 deltakere. Internt har vi startet arbeidet med å se på hvordan klimaarbeidet kan følges opp videre i KS når LK avsluttes ved årsskiftet.

KS Sogn og Fjordane har en sentral rolle i styringsgruppe for oppfølging av fylkesdelplan for klima og miljø. Et resultat av dette arbeidet er også at man sammen med Fylksmannen har systematisert de mest sentrale plankravene og forventningen som ligger til kommunene som forvaltningsorgan. I tillegg er det bestilt et fleksibelt opplæringstilbud fra Høgskulen i Sogn og Fjordane for å styrke plankompetansen i kommunene.

Innovasjon

Strategisk ledelse og IKT

Det er i høst startet opp et nytt rådmannsnettverk i Finnmark. Det deltok totalt 26 rådmenn og ordførere på en todagers samling, og det kom meget gode tilbakemeldinger fra samlingen. To nettverk har sin siste samling i høst. Det er gjennomført aktiviteter for etablering av nye nettverk i fire fylker, samt gjennomført samling for rådmennene i Det Digitale Trøndelag.

KS lager målkort basert på hver enkelt kommunes resultater fra eKommunekartleggingen, til kommuner som ønsker det.

KS har deltatt på oppstartsmøte for CEMSDI-prosjektet i Roma hvor Norge er en av partene sammen med Storbritannia, Italia, Spania, Portugal og Tsjekkia. Formålet med prosjektet er kompetanseheving knyttet til strategiutvikling innenfor IKT-området. Norge bidrar med bla. 10 nye rådmannsnettverk. Prosjektet finansierer en prosjektlederstilling.

Storbysamarbeid

Landets 10 største kommuner har inngått samarbeid på IKT-området (K10). KS er sekretariat. Gjennomført samling i september, der fokus var samarbeid om felles komponenter og prosesser knyttet til tjenesteorientert arkitektur, samt K10-gruppens føringer inn til konsulentene i FAD-prosjektet om samordning på IKT-området.

Revisjon av KS' strategier

Både eKommune 2012 og delplaner for helse- og omsorg og utdanning er under revisjon høsten 2010. KS' fagråd er aktivt delaktige i denne prosessen.

Internasjonalt engasjement

Har gjennomført to dagers-samling i CEMR's working group for Information Society and eGovernment, i Drammen. Har også holdt innlegg på konferanse både i Litauen og Russland.

Formidling og nye former for kommunikasjon med medlemmer og opinion

Avdeling Innovasjon og utvikling arbeider systematisk med bruk av en rekke mediekkanaler for å formidle vårt arbeid. Det dreier seg om forbedret nyhetsbrev fra KS IKT Forum og bruk av nye sosiale media som Facebook og Twitter.

Innovasjonsalliansen

Innovasjonsalliansen gjennomførte sitt tredje møte i september. Det ble blant annet gjennomført referansegruppemøte for de to FoU-prosjektene "Virkemiddelapparatet og kommunenes innovasjonsarbeid" og "Suksessfaktorer og hindringer for kommunenes innovasjonsarbeid". En viktig sak for alliansen nå er å bygge opp en bred kunnskapsbase med analyserte overførbare resultater. FoUene vil legge et grunnlag for en kunnskapsbase.

Leverandørutvikling – innovasjon i anskaffelser

KS har på vegne av Nasjonalt program for leverandørutvikling gjennomført en spørreundersøkelse om innovasjon i anskaffelser i kommunene. Resultatene viser at få kommuner benytter metoden leverandørutvikling/tidlig dialog for å få økt nyskaping inn i innkjøpsprosessen, og at potensialet er betydelig. KS deltok på NHOs Småtinget i august i denne forbindelse.

Hagen-utvalget

En ansatt i KS er frikjøpt for å arbeide i sekretariatet til Hagen-utvalget (Kåre Hagen), som vil komme med sin utredning om innovasjon i omsorg våren 2011. Hennes oppgave i sekretariatet er først og fremst knyttet til kommunal innovasjon og velferdsteknologi.

Ledelse

Arbeidet innen området spenner over en rekke ulike aktiviteter og inngår i samarbeid med så vel satsingene som andre områder i KS. Mest ressurser brukes naturlig nok i arbeidet inn mot Samhandlingsreformen.

Nytt kull med lederutviklingsprogrammet "Krefter i bevegelse" er startet opp. Det er ellers gjennomført seminar med en gruppe kommuner i Agder om ledelse og endring, samt Rådslag for kvinnelige Rådmenn. Det er også holdt innlegg om ulike ledelsesaspekter på en del andre kurs/konferanser.

Vi deltar også i styringsgruppen for et nytt ledelsesrekrutteringstiltak ; Frist meg inn i ledelse" i regi av den norske legeforening.

FoU-arbeider:

- AFI (Arbeidsmarkedets Forsknings Institutt) rapport om kartlegging av tiltak og behov knyttet til ledelsesutviklingstiltak i kommunenes helse- og omsorgssektor er levert. Resultatene benyttes i det videre arbeid med ledelse og med Samhandlingsreformen.
- Utforming av ferdig skisse til Scenarie-prosjekt som skal gå fram til Landstinget 2012.

Etikk

Prosjekt: Samarbeid om etisk kompetanseheving

122 kommuner deltar prosjektet. Underveis-evaluering er gjennomført og resultatene brukes i det videre arbeidet. Etablert gruppe med faglige ressurspersoner fra kommunene som bistår med å spre kunnskap og erfaringer. I tredje kvartal er det satt i gang Etikknettverk i Buskerud og i Rogaland. Det er gjennomført erfaringskonferanse for deltagerkommunene i Finnmark og kurs i ledelse av etisk refleksjon for 27 kommuner i pulje 4. Det er også avholdt en rekke kurs og etikk-dager for deltagerkommunene. Prosjektet har utarbeidet og distribuert eget nyhetsbrev til prosjektet, samt status-rapport pr august. Prosjektet har etablert diskusjonsforum på origo.no og egen gruppe på facebook. Enkelte kommuner har etablert omfattende prosjekt, også utover helse- og omsorg.

Kommunesektorens Etikkutvalg

Etikkutvalget har avholdt seminar på Staur i Stange kommune. Seminaret samlet nærmere 40 gjester fra omegnskommunene. Tema var: 1. Ethiske utfordringer som oppstår i skjæringspunkt mellom kommunens rolle som lokalsamfunnsutvikler og samtidig stor eiendomsbesitter. 2: Ethiske utfordringer og systematisk etikkarbeid i helse og omsorg, med eksempel fra Ottestad sykehjem i Stange.

Perioden for Kommunesektorens Etikkutvalg avsluttes ved utgangen av 2010. Det forberedes en sak til Hovedstyret om videreføring og evt endringer i mandat.

Annet etikkarbeid

Administrerende direktør har møtt Transparency International Norge (TI) for å drøfte evt samarbeid for å bidra til å styrke anti-korrupsjonsarbeidet i norske kommuner og fylkeskommuner.

Styrevervregisteret er oppgradert ift tekniske løsninger og brukervennlighet. Registeret har nå 8.120 registrerte personer, 341 kommuner og fylker og 54 bedrifter benytter registeret. Det er jevn vekst, men fortsatt potensial spesielt blant KS-bedriftene.

FoU-prosjekt ”Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering” er startet opp. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med KRD.

Arbeid med etablering av Etikkportalen – nettsted for informasjon om etikk i kommunesektoren - pågår og første versjon lanseres i slutten av oktober.

KS deltar i Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helsesektoren. Utvalget har avholdt et møte i september.

Flink med folk i første rekke

Mange av de kommunale prosjektene som startet tidlig er nå i avsluttende fase. Vår veiledning mot kommunene er nå innrettet mot gevinstrealisering, samt få de gode prosjektene over i fast drift. Disse tema settes på dagsorden gjennom direkte veiledning,

foredrag og i læringsnettverk. Det gjøres mange gode erfaringer innen samhandling mellom nivåene i kommunene og mot samarbeidsparter.

Det skrives i disse dager på en prosjektrapport som en avsluttende del av delprosjekt 1, bedre ledelse av tverrfaglig samarbeid som avsluttes dette år.

Vi forbereder siste fase i prosjektet, delprosjekt 2 strategisk kompetanseutvikling, som avsluttes neste år.

Trygghet og kriminalitetsforebygging

Våre medlemmer har begynt å sette MC kriminalitet på dagsorden. KS har fungert som rådgivere for disse, bl.a i Østfold/Akershus og Storbynettverket. I KS Oslo har man satt dette og kriminalitetsforebygging mer generelt på dagsorden for kommunen gjennom folkevalgtopplæringen.

KS har også fungert som rådgiver kommunene i Agder og Telemark i forbindelse med omorganiseringen av politietaten.

FoU-prosjekter

I tredje kvartal er det igangsatt 4 FOU-prosjekter:

- Egenkontroll i kommunene
- Suksesskriterier og barrierer for kommunenes innovasjonsarbeid
- Økonomiske konsekvenser ved ulike samhandlingsmodeller (helse)
- Elektronisk pasientjournal i tannhelsetjenesten

6 FOU-prosjekter er avsluttet i perioden:

- Utvikling av en beregningsmodell for reduksjon av klimautslipp i kommunesektoren
- Ledelse/lederutdanning i helse- og omsorgssektoren
- Oppgaveforskyvning mellom 1. og 2.linjetjeneste
- Er det sammenheng mellom skatteytters inntekts- og formuesforhold og eiendomsskatt på boliger?
- Kostnadsutviklingen i barnevernet
- Tidlig innsats i kommunene – innsatspunkter for å hindre frafall i skolen

De to sistnevnte prosjektene har fått mye mediadekning, og resultatene er brukt i dialog med staten – henholdsvis på 3. konsultasjonsmøte, i høringsuttalelse og i øvrig dialog med staten.

Ytterligere 5 FOU-prosjekter avsluttes akkurat ved utgangen av kvartalet:

- Offentlighet kontra lederrekruttering – motridende behov?
- Pleie- og omsorgstjenester for hyttebeboere
- Bruk av lærere uten godkjent utdanning
- Samhandlingsreformen og samhandlingsmodeller
- Et mangfoldsperspektiv i etikkarbeidet

5. Medlemsorganisasjonen og konsernet

Hovedstyret

Hovedstyret har i 3. kvartal hatt ett hovedstyreseminar og ett hovedstyremøte. Begge ble avholdt i Bergen i forkant av KS-dagen. Hovedstyret benyttet anledningen til å møte Bergen kommune v. politisk og administrativ ledelse.

På hovedstyreseminaret ble flere strategiske saker diskutert: Plan 2011, videreutvikling av konsultasjonsordningen, Strategikonferansene, Landstinget 2011, scenarier for kommunesektoren, velferdsdebatten, lovgrunnlaget for det kommunale selvstyret og KS offentlighetspraksis. Konsultasjonsordningen og strategikonferansene ble sett i sammenheng med Plan 2011 og scenariene og velferdsdebatten ble koblet til Landsting 2012.

Hovedstyremøtet hadde 16 saksframlegg, 12 orienteringssaker og to notat. Blant saksframleggene var syv høringssaker, bl.a to høringer som berører viktige sider ved valgavviklingen. Spørsmålet om kommunestruktur ble berørt gjennom sak om insitammenter og barrierer i inntektssystemet. Viktige sider ved arbeidslivsområdet ble berørt av sak om likere deling av foreldrepermisjon og notatsak om deltid utfordringer, omfang og mulige tiltak.

Arbeidsutvalget har hatt et møte som ble delt over to datoer 25.08 og 31.08.

Fylkesstyret og rådmannsutvalg

Fylkestyret og rådmannsutvalg går stort sett i forhold til oppsatt plan.

Her nevnes særskilt KS Nord-Norge som i slutten av august hadde en fellessamling for fylkestyret og rådmannsutvalg for alle de tre nordligste fylkene. Hovedtema var ” Den politiske krafta i Nord-Norge”. Det ble en vellykket samling, der styrene har bedt administrasjonen utrede muligheten for å etablere et felles styre for de tre nordnorske fylkene.

Gjennombrudd i lokalavisene – 400 oppslag i sommer

I juli søkte KS å utnytte at nyhetsredaksjonene har lavere nyhetstetthet i sommerferien. Til sammen sendte KS ut 11 saker i løpet av juli. De resulterte i minst 400 oppslag. Sakene dreide seg om alt fra KOSTRA-tall, FoU-prosjekter og resirkulerte saker fra fagavdelingene. Det ble gjort nøye research på forhånd og sakene ble gjort klare som pressemeldinger før ferien. KS fikk skapt mye oppmerksomhet rundt saker som normalt ikke ville nådd opp. Eksempelvis fikk pressesak om bostøtte og kommunale utleieboliger henholdsvis 65 og 93 oppslag på nett og papir. Sak om Helter på helsefag fikk over 70 oppslag.

I august skapte KS oppmerksomhet rundt to viktige forskningsprosjekt om barnevern og frafall i videregående skole.

Når det gjelder barnevern fikk NRK funn fra rapporten om Kostnadsutviklingen i barnevernet. Det ble arrangert frokostmøte med forsker, Helge Eide, fagfolk og presse. Dette resulterte i to store saker på NRK. For datoene 19. og 20. august får ” KS og Barnevern” 60 treff på Retriever, hvorav 5 i papiravis.

Når det gjelder frafall i VGS ble Aftenposten og TV” bearbeidet med innhold fra rapporten Tidlig innsats. Det ble arrangert frokostmøte med forskere og Sigrun Vågeng.

Dette resulterte i en dobbeltside i Aftenposten. Sigrun Vågeng var gjest både i God Morgen Norge og på TV 2 Nyhetskanalen. KS fikk også minst 30 andre oppslag i papiraviser og på web.

KS har også vært synlig på eldreomsorg (Sigrun Vågeng i debatt NRK 26.08). I tillegg er det arbeidet med å få innlegg på trykk i DN, som reaksjon på en del saker med feil opplysninger.

I september arrangerte KS Rådslag for Rådmenn – kvinner i mellom. Resultatet ble en stor sak på NRK om rådmannstittelen, basert på KS' egen undersøkelse for å lodde stemningen rundt Navarsetes forslag om nytt navn på tittel. I følge Retriever har rådslaget fått 26 oppslag de siste tretti dagene.

Timingen ble dårlig pga gaveoppslagene der Navarsetes dominerte mediebildet på samme tid. Men Rådslaget fungerte godt i forhold til rådmennene. Flere ønsket seg en slik konferanse hvert år.

Andre halvdel av september har mediestrategi og forarbeidet i forhold til kommunikasjon omkring statsbudsjettet hatt prioritet.

KS felleskanaler skal ha høy brukertilfredshet og bruksfrekvens

De elektroniske nyhetsbrevene etter styremøtene synliggjør Hovedstyrets medlemsstyring av ressursbruken i KS. Etter styremøtet er det sendt ut to elektroniske nyhetsbrev til kommunenes politiske og administrative ledelse, presse samt politiske partier. Det er også lagt ut to elektroniske faktaark, Kostra-tall og skatteinngang.

ks.no: Etter vårens streik normaliserte antall besøk seg og sank (som vanlig) i ukene etter skoleslutt og var mer enn halvert i sommerferien før det (som vanlig) tok seg opp igjen i ukene rett før skoletart. Dog var tallene i sommer over dobbelt så høye som 2009-tallene og kan ha sammenheng med pressearbeidet i perioden.

Antall besøk ligger på "normalen" for året men antall sidehenvisninger ser ut til å ha stabilisert seg på et høyere nivå i 3. kvartal, selv uten spesielle hendelser som skulle tilsi økt aktivitet på nettet. Det kan tyde på at omleggingen av menyen på ks.no har vært vellykket og at det er lettere å finne fram. Dette vil ev følges opp ved egen e-spaceundersøkelsen. Antall besøk og sidehenvisninger ligger høyere i 2010 enn i 2009.

Foruten forsiden og søkefunksjonen, var det temasiden Tariff, artikkelen om iverksetting av ny tariffavtale etter streiken samt og tema siden Lønns- og arbeidsvilkår som var de mest besøkte sidene. Det er tariffoppgjøret og saker rundt dette som generelt er mest besøkt.

Medlemsavisen KS Aktuelt:

Det er i tredje kvartal utgitt ett nummer av KS Aktuelt (september).

Nr. 5 omhandler barnevern, fremtidens velferd (styreleder Halvdan Skard), portrettintervju med adm.dir. Sigrun Vångeng, innspill til statsbudsjettet, inntektssystemets innvirkning på kommunesammenslåing, innovasjonsundersøkelse, rus-/psykiatribehandling, kapitalforskriften, IA-prosjekt og rådslag for kvinnelige rådmenn.

KS Storbynettverk

Nettverket hadde møte 19. august. Statssekretær i KRD Dag-Henrik Sandbakken deltok. Kommuneøkonomi og barnevern var hovedsaker. Storbynettverket fremmet notater om kommuneøkonomi, barnevern og samhandlingsreformen. Dagen etter ble det gjennomført en helsekonferanse for storbyene, med innledere bl.a av statssekretær i HOD og fra Danmark. Konferansen ble meget godt mottatt av deltakerne.

Internasjonale prosjekter

Møtet om kommesektorens internasjonale engasjement, rettet mot utviklingspolitikk mellom UD på statssekretærnivå v/Ingrid Fiskaa og KS v/ Bjørg Tysdal Moe ble gjennomført 17.august. Møtet følges opp ved at KS i samarbeid med Norad organiserer en idedugnad om kommunesektorens rolle i implementering av utviklingspolitikk. Målsetting blir arbeid for desentralisering i noen prioriterte utviklingsland.

KS er invitert av Utenriksdepartementet til å være strategisk samarbeidspartner for EØS-finansieringsordningene 2009 – 2014 på to programområder:

- Program for regional utvikling (Local and regional initiatives to reduce national inequalities) sammen med Innovasjon Norge
- Program for likestilling (Promoting gender awareness, research and mainstreaming) sammen med Likestillings og antidiskrimineringsombud.

KS prioriterer Polen, Latvia, Litauen og Estland under program for regional utvikling og Spania under program for likestilling. Landsnotater er utarbeidet og sendt til UD.

KS har levert tre-årig søknad til Norad om videreføring av MIC-programmet med 17 kommune-til-kommune partnerskap. Partnerskapene finner sted i Guatemala, Madagaskar, Uganda, Zambia, Tanzania og Kenya. Fokus for partnerskapene er lokal planlegging (med miljø som fokus) og kvinnelig deltakelse.

Alle pågående prosjekter rapporteres for øvrig å gå i henhold til plan.

KS-Bedrift

Målet for KS Bedrift er å bedre de politiske og økonomiske rammevilkårene for medlemmene gjennom målrettet arbeidsgiver- og næringspolitisk arbeid.

Arbeidsgiverpolitikk

I hovedoppgjøret i energisektoren ble det oppnådd enighet i Energiavtale II. I Energiavtale I ble det oppnådd enighet med Delta, NMF og Parat, men det ble brudd med El & IT forbundet og Fagforbundet. Mekling foregikk i dagene 8. – 9. september og partene kom fram til enighet om et anbefalt forslag som nå er ute til uravstemning. Svarfrist er 8. oktober.

Meklingsløsningen for hovedtariffoppgjøret i kommunal sektor forutsatte at det skulle gjennomføres forhandlinger om tilpasninger for Særavtale for konkurranseutsatte bedrifter. Tilpasningsforhandlinger ble avholdt 19. – 20. august. Disse endte i brudd. I tillegg har partene en tvist om hva som skal være tvisteløsningen på dette bruddet. Tvistemøte avholdes 30. september. Det vil derfor gå ytterligere flere uker før endelig løsning på årets forhandlinger på denne særavtalen.

KS tok opp i 2.konsultasjonsmøte i år, spørsmålet om den statlige finansieringen av AFP i privat sektor, fordi dette i praksis er statlig finansiert konkurransevridning i forhold til de bedriftene som KS Bedrift organiserer. Denne problematikken må forfølges videre, fordi svaret staten ga i vår ikke innebærer noen løsning.

Interessepolitikk energi

KS Bedrift deltar i prosjektet ”Grøftekameratene”, en allianse av flere rør- og ledningsaktører hvor det i dag oppstår stadig flere konflikter mellom ledningseiere og offentlig vegmyndigheter. Målet er å påvirke vegmyndighetenes arbeid med forskrift som skal regulere vilkårene når offentlig veggrunn benyttes til fremføring.

KS Bedrift Energi vil etterlyse behandlingen av OEDs forslag til forskrift om kompetansekrav (”bemanningsforskriften”) for konsesjonærer etter energiloven, med henvisning til vårt forslag i høringsbrev fra februar 2009.

Interessepolitikk avfall

Forbrenningsavgiften ble fjernet i revidert nasjonalbudsjett. Det arbeides videre med forslaget om tilknytningsplikt på bossug. KS Landsstyret har støttet forslaget. Det er etablert

dialog med Miljøverndep. i forhold til mulige løsninger for å finansiere opprydding av forsøpling som ikke er definert som husholdningsavfall eller næringsavfall.

Interessepolitikk havn

Det arbeides med konsekvensene av ny havne- og farvannslov. Det er etablert samarbeid med Rederiforbundet og Fraktfartøyenes Rederiforening. Alle medlemshavner er besøkt. Det er to nye havnemedlemmer i perioden.

Rehabilitering – brann-/redning – revisjon – parkering - Nettverksmøter

Disse områdene har alle sine nettverk. Sist ut med nettverk er parkering og brann/redning.

I nettverket for rehabilitering er det fokus på ideelle og private aktører sin plass i den nye samhandlingsreformen.

Innen revisjon har det vært møte med Finanstilsynet om kommunal revisjon og revidering av kommunale AS. Utredning om revisjonens uavhengighet er påbegynt.

Innen brann/redning er det særavtalen som er i fokus nå.

For parkeringsmedlemmene er det ny parkeringsforskrift som er aktuelt. Arbeidet på dette området har også medført flere medlemmer.

Vi opplever at tilbudet om nettverksmøter er et godt virkemiddel for å ivareta enkelte bransjers særbehov.

Antall medlemmer i KS Bedrift er nå 504.

HR

Organisasjonen

Årets KS dager var for første gang lagt i god avstand fra Oslo, nemlig til Bergen hvor Region Vest hadde hovedansvaret og hadde laget ett flott opplegg både med medlemsbesøk, faglige foredrag og sosialt samvær i Haakonshallen. 240 medarbeidere fikk dermed en flott oppstart på høstsemestret. En viktig del av programmet var medlemsbesøk: Meland kommune – ”Sjølvbyggjarprosjektet”, Lindås kommune – Klima og energi, Fjell kommune – ”Attraktiv arbeidsgjevar”, Os kommune – Kva skjer i Os?, Hordaland Fylkeskomm. – Om fylkeskommunen og ny VGS i Rådalen, Bergen kommune – Nærværprosjektet og alternative/nye arbeidstidsordningar og Bedriftsbesøk – BIR AS.

Alle områder har gjennomført områdesamlinger.

Vi har gjennomført TMP-profiler for 6 grupper som et verktøy for teamutvikling.

I perioden har vi tilsatt 5 nye medarbeidere, mens 8 har fratrudd hvorav 3 som har gått av med pensjon. Vi har fortsatt ikke nådd vedtatte mål om reduksjon i antall stillinger, men alle ledige stillinger er til vurdering i ledergruppen.

Systemer

HR/INOK arbeider videre med kravspesifikasjon av nytt HR og lønssystem og går nå inn i en uttestingsperiode.

Oppgradering av P360 er nær forestående, det samme gjelder oppgradering av økonomistyringsverktøyet.

FIKS; nytt intranett har gått på lufta med fornyet innhold, responsen på det nye intranettet har vært overveldende positiv og er tatt i bruk bla som et virkemiddel for kompetansedeling.

Vi er åjour med planlagte utskiftninger av PC-er.

Det ble gjennomført katastrofetest i forbindelse med driftsstans i september. Vi har en infrastruktur som tilsier at vi kan legge til rette for at de viktigste tjenestene kan kjøres på ett av serverrommene dersom det andre rommet settes uønsket ut av drift. Driftspersonell i KS og KF samarbeider tett om felles løsninger.

Til utflytting av arkiv pga KHs utbyggingsplaner, har vi måttet leie inn ekstrahjelp i 3-mnd. Det er i samarbeide med områdene utarbeidet plantegninger for 7.-8. etg for KS' bruk av etasjene som grunnlag for innhenting av tilbud på byggingen.

Vi har overtatt sentralbordtjenesten for KR.

Forsikringsavtalene våre er reforhandlet; vi har endret selskap og fått en lavere pris.

Kompetansetiltak høsten 2010

For første gang har KS selv organisert og tilbud medarbeider kurs innen områder vi selv har definert behov for. Følgende kompetansetiltak har blitt gjennomført dette kvartalet:

- 1 1-dags kurs i presentasjonsteknikk: Gjennomslag for tanker og ideer: hvordan presentere ditt budskap så det blir husket og forstått?
- 2 Retorikk: Kunsten å overbevise - tydelighet, struktur og argumentasjon
- 3 Engelsk: Intensiv læring og trening engelsk språk- og kommunikasjonsferdigheter. Kurset skal gi deltakerne bedre vokabular på temaer som politikk, økonomi og samfunn, innsikt i kulturelle forskjeller og hvordan møte disse samt en forbedret språkpresisjon. Dette er et intensivt ”internatkurs” over fem dager i York, England og er rettet inn mot de som deltar i arbeid og på møter der engelsk er arbeidsspråk og som derfor trenger å styrke ordforråd og kommunikasjonsferdigheter i engelsk.
- 4 Sak- og arkivsystemet P360 Kurset skal gi deltakerne opplæring i P360 slik at de kan lage saksfremlegg fra a til å samt kunne bruke ulike søkefunksjoner som ligger i systemet. Alle saksbehandlere skal være selvgående på bruk av P360.
- 5 Publisering på ks.no – grunnleggende Alle ansatte skal kunne enkel publisering på ks.no og etter å ha gjennomført grunnkurset er man kvalifisert for det.
- 6 Publisering på ks.no - videregående
- 7 Super Office Basiskurs i SuperOffice, Prosjekt i SuperOffice, Utvalg i SuperOffice .

Sykefravær

Sykefravær 3. kvartal

	2008	2009	2010
Egenmeld	0,8 %	1,0 %	0,8 %
Sykm.	3,5 %	5,5 %	2,3 %
Total	4,3 %	6,5 %	3,1 %

Sykefraværet 3. kvartal 2010 var - som 2. kvartal - betydelig lavere en foregående år. Nedgangen gjelder i hovedsak legemeldt fravær. Nedgangen i legemeldt fravær i KS kan dels forklares med relativt mange tilfeller av alvorlig sykdom som påvirket statistikken for

2008 og 2009. Nedgangen er ellers i tråd med tendensene i samfunnet for øvrig første halvår 2010.

Økonomi og finans

Resultatutviklingen for KS og konsern i hovedtrekk:

Driftsresultat til KS er budsjettet med 18,4 mill kroner i minus, mens årsresultatet skal vise et overskudd på 4,2 mill. kroner for 2010. Dette overskuddet forutsetter netto finansposter på 13 mill kroner og et positivt resultatbidrag etter skatt fra Holdingkonsernet på 9,6 mill kroner.

Driften i tredje kvartal viser et lavere forbruk i KS enn budsjettet. Ny prognose for KS sitt driftsresultat viser 1,9 mill kroner i pluss, 2,5 mill kroner lavere enn budsjettet. Nedenfor kommenteres utviklingen for ulike virksomhetsområder.

KS tok tidlig i år høyde for at finansinntektene kan bli lavere enn budsjettet, og opprettholder prognosen fra andre kvartal. Holdingkonsernets nye prognose på 10,8 mill kroner etter skatt er en svekkelse på 0,8 mill kroner siden sist, men fortsatt 1,2 mill kroner bedre enn budsjett.

I sum innebærer endringene i prognosen at budsjettet overskudd for KS med konsern på 4,2 mill kroner blir redusert med 2,5 mill kroner til 1,9 mill kroner på bunnlinsen, slik det nå ser ut. Dette indikerer et noe mer marginalt overskudd enn ønskelig. Ettersom kontingentinntektene som kjent får et ekstra løft neste år, for nettopp å finansiere et høyere aktivitetsnivå, vil administrasjonen opprettholde aktuell satsning og ikke tilrå drastiske kostnadskutt.

KS i Oslo og regionalt

Resultatregnskap KS i Oslo og regionalt (hele tusen)	Regnskap 3.kvartal 2010	Budsjett 3.kvartal 2010	Avvik	Årsbudsjett 2010	Prognose 2010
Kontingent	148 127	148 904	-776	197 600	197 600
Andre inntekter	32 769	27 435	5 334	28 000	28 000
Sum inntekter	180 897	176 339	4 558	225 600	225 600
Lønn og Personalkostnader	121 564	125 724	-4 160	160 800	161 800
Avskrivninger	4 789	4 836	-47	6 500	6 500
Driftskostnader	50 652	49 112	1 540	76 700	77 700
Sum kostnader	177 005	179 673	-2 668	244 000	246 000
Driftsresultat	3 892	-3 334	7 225	-18 400	-20 400
Netto finansposter	8 241	9 751	-1 510	13 000	11 500
Utbytte fra datterselskaper	0	0	0	9 600	10 800
Resultat	12 132	6 418	5 715	4 200	1 900

Kontingentinntekter

Årsbudsjett på 197.600.000 kroner. Ingen ny prognose.

Annen inntekt:

Tjenestevalg:

At andre inntekter overstiger opprinnelig budsjett, skyldes inntekter knyttet til ulike

arrangementer i regionene som gir tilsvarende kostnader og i noen tilfeller inntjening til bruk ved økt aktivitet. I tillegg har effektiviseringsnettverkene lagt inn inntjening med tilsvarende økte kostnader i sine budsjetter. Resultatvirkningen av dette er lik null.

Generelt ligger utfakturering noe etter i forhold til periodisert budsjett, uten at det tilsier ny prognose. Noe lavere inntjening hos IKT oppveies av økning hos Internøkonomi.

Det er budsjettet med 3,5 mill. kroner i royalt fra Kommuneforlaget. Royalty faktureres hovedsaklig i begynnelsen av hvert år og utgjør hittil 2,9 mill kroner.

Andre inntekter: årsbudsjett 28.000.000 kroner. Ingen ny prognose.

Lønns- og personalkostnader:

Budsjettet forutsetter en innsparing på fem mill kroner samt to mill kroner spart i form av vakanser. Som nevnt ved forrige kvartalsrapportering, har flere medarbeidere i eksterntfinansierte prosjekter hatt krav på faste ansettelse i KS. Dette er løst gjennom å fylle opp vakanser hvor lønnsmidler ellers ville vært spart. Ovennevnte besparelser i budsjettet kan ikke nås på årsbasis slik det nå ser ut. Administrasjonens nye anslag indikerer at målet vil bli overskredet med en million kroner, dvs. redusert med en million kroner fra 2. kvartal. Da er det også tatt hensyn til at to nye traineer tas inn i organisasjonen i andre halvår.

KLP har imidlertid kommet med nye opplysninger vedrørende pensjon som tilsier betydelige endringer i kostnadsbildet framover. Bakgrunnen er at Regnskapsstiftelsen foreslår veldig mye strengere forutsetninger med virkning for neste år. Nettorenten (differansen mellom diskonteringsrente og lønn-/G-vekst), går ned fra 1,25 prosent til -0,2 prosent Dette har stor betydning for kostnadsberegningen for alle virksomheter som har ytelsesordninger og følger Norsk Regnskapsstandard (NRS).

Konsekvensene av ny offentlig tjenstepensjons skal tas hensyn til i det året de vedtas, som betyr i år. De mange, deriblant KS, som følger NRS kan få betydelig kostnadsreduksjon i år mot desto større kostnadsøkning i 2011. Inntil videre foreligger det ikke nok beregningsgrunnlag fra KLP til at det lar seg gjøre å innarbeide nye prognoseforutsetninger, men siden retningen er indikert, har administrasjonen lagt til grunn at effekten ikke vil forhindre reduserte lønns- og pensjonskostnader i 2010, snarere bidra til det.

Administrasjonen finner alt i alt grunn til å forbedre årsprognosen med en mill kroner i forhold til sist og vil fortsatt arbeide for å komme tilbake på det budsjetterte målet, som dermed ligger en mill. kroner høyere enn nyeste årsprognose.

Årsbudsjett 160.800.000 kroner.

Ny prognose 161.800.000 kroner

Andre kostnader:

Opprinnelig meldt behov for mer ressurser til helsesatsingen har blitt snudd til midler til overs siden de som har bidratt inn har deltatt gratis. I tillegg meldes det om at alle greier seg innenfor sine budsjetter med ulik margin. Dette tilsier en innsparing totalt på aktivitet på årsbasis.

Kostnader til sterkere profilering av KS anslås å overstige budsjett med tre mill kroner, dvs. en økning fra siste prognose.

I ny prognose legges det inn en innsparing på to mill kroner på styret og rådmannsutvalg, da forbruket regionalt er godt innenfor totalbudsjettet for året. Landstingsstøtten er også lav i forhold til budsjett. KS var i juni vertskap for konferansen til CEMRs Policy Committee. Endelig kostnad til dette har endt på 880.000 kroner og ligger nå inne som en kostnad på internasjonal virksomhet for styret. Se oppstilling i følgende to tabeller.

Politisk ledelse

Tall i kroner	Sum Hovedstyret og fylkesstyret			
	Regnskap pr. 3Q	Budsjett pr. 3Q	Avvik pr. 3Q	Årsbudsjett
Sum godtgjørelser og andre personalkostnader	4 830 593	7 632 134	2 801 542	10 223 407
Sum andre driftskostnader	3 485 998	3 482 787	3 211	4 643 097
SUM KOSTNADER	8 316 591	11 114 922	2 804 753	14 866 504
RESULTAT	8 316 591	11 114 922	-2 798 330	14 866 504

Rådmannsutvalg

Tall i kroner	Sum Rådmannsutvalget sentralt og lokalt			
	Regnskap pr. 3Q	Budsjett pr. 3Q	Avvik pr. 3Q	Årsbudsjett
SUM INNTEKTER:	-85 347	0	-85 347	0
SUM GODTGJØRELSER OG ANDRE PERSONALKOSTNADER:	509 583	1 214 856	-705 272	1 626 747
SUM ANDRE DRIFTSKOSTNADER:	820 189	582 876	237 313	777 064
SUM KOSTNADER:	1 329 772	1 797 731	-467 960	2 403 811
RESULTAT	1 244 425	1 797 731	-553 307	2 403 811

Investering i IKT-systemer knyttet til lønn og økonomi gjennomføres i perioden fram mot oppstart drift 1. januar 2011. Virkning på avskrivninger vil først få full resultatmessig effekt i 2011, i og med at investering og aktivering skjer så sent på året. Endelig avklaring på investeringene er ennå ikke helt klare da KS er midt oppe i de siste avklaringer og forhandlinger.

I forbindelse med utflytting av lagerlokaler i kjelleren i KH har det vært nødvendig å gjøre en jobb med nedpakking og systematisering for fjernlagring for 500.000 kroner. Det har også vært nødvendig med innkjøp av ekstern kompetanse på IKT- området for 700.000 kroner.

Personalforsikring og møteromsleie vil overskride budsjett som meldt tidligere. På en del andre områder anses det samtidig mulig å oppnå besparelser. Samlet sett estimeres økningen i andre kostnader å kunne begrense seg til en mill kroner, som i forrige prognose.

Årsbudsjett 76.700.000 kroner.

Uendret prognose 77.700.000 kroner.

FoU:

Resultatregnskap FOU (hele tusen)	Regnskap 3.kvartal 2010	Budsjett 3.kvartal 2010	Avvik	Årsbudsjett t 2010
Kontingent	29 981	29 969	12	39 950
Andre inntekter	1 482	0	1 482	
Sum inntekter	31 463	29 969	1 495	39 950
Lønn og Personalkostnader	2 799	3 617	-818	5 000
Driftskostnader	1 530	3 068	-1 537	3 490
Bevilgninger	21 622	24 048	-2 426	32 060
Sum kostnader	25 952	30 733	-4 781	40 550
Driftsresultat	5 512	-764	6 276	-600
Netto finansposter	398	450	-52	600
Resultat	5 910	-314	6 224	0

Det meldes ikke om større forventede avvik på årsbasis. Interne prosjekter som ble utsatt i tid grunnet innfasing av to nye medarbeidere etter turnover kan gi lavere kostnad enn budsjettet i år. Andre inntekter gjelder posten knyttet til omlegging av føring av interne prosjekter som det ble orientert om i første kvartal.

KS Bedrift:

KS Bedrift legger frem sin kvartalsrapport i Bedriftsstyret i november. Det er ikke utarbeidet noen ny prognose pr. tredje kvartal.

KS Bedrift	Regnskap 3.kvartal 2010	Budsjett 3.kvartal 2010	Avvik	Budsjett 2010
Kontingent	17 211	16 615	596	22 150
Andre inntekter	1 158	525	633	700
Sum inntekter	18 369	17 140	1 229	22 850
Lønn og Personalkostnader	11 357	11 328	29	14 913
Driftskostnader	6 810	5 526	1 284	8 087
Sum kostnader	18 167	16 854	1 313	23 000
Driftsresultat	202	286	-84	-150
Finansposter	160	113	48	150
Resultat	362	398	-36	0

KS bedrift har opparbeidet egenkapital, hvorav 1,2 mill er avsatt til prosjekter. Egenkapital pr. 31.12.2009 var på 7,3 mill kroner, hvorav fem mill kroner er avsatt som reserve. Resten kan benyttes til ulike prosjekter. I den grad KS Bedrift vil belaste sin oppsparte egenkapital fra tidligere år, vil overforbruket mot budsjett komme tilsvarende til belastning på resultatet for KS. Det kan bli noe behov for å benytte kapital, da driftsbudsjettet er forholdvis stramt.

Effektiviseringsnettverkene:

Effektiviseringsnettverkene i KS jobber ut fra et nullbudsjett. Lavere aktivitet i Midt-Norge gir lavere inntekt men dette antas å oppveies av lavere lønnskostnader i vakanser. Det er ikke meldt om behov for å benytte kapital som er avsatt fra 2009.

Eksternfinansierte prosjekter:

Resultatregnskap Eksternfinansierte prosjekter KS i Oslo og regionalt (hele tusen)	Regnskap 3.kvartal 2010	Budsjett 3.kvartal 2010	Avvik
Kontingent	4 172	263	3 909
Andre inntekter	95 228	32 923	34 213
Sum inntekter	99 400	33 185	66 214
Lønn og Personalkostnader	23 194	13 453	2 465
Driftskostnader	48 258	20 064	10 327
Sum kostnader	71 452	33 517	37 936
Driftsresultat	27 948	-331	28 279
Netto finansposter	60	0	60
Resultat	28 007	-331	28 339

Eksternfinansierte prosjekter er pr. tredje kvartal inntektsført med 99 mill. kroner, mens 71 mill. kroner er kostnadsført. Resultatet på 28 mill. kroner påvirker ikke KS´regnskap. Midler fra eksterne kilder er bundet opp i avtaler slik at restmidler pr. 31.12. blir overført neste år for videre drift eller eventuelt tilbakebetaling når prosjektet avsluttes.

Regnskapsmessige avvik mot budsjett skyldes både periodiseringsavvik og at en del prosjekter kjøres uten budsjett.

OU-midler:

Resultatregnskap OU (hele tusen)	Regnskap 3.kvartal 2010
Overført fra 2009	120 862
Utfakturert	278 306
Sum inntekter	399 168
Ubetalt organisasjonene	192 962
Utbetalt	26 056
Rest bevilget og/eller reserve	180 149

Restmidler som ikke er utbetalt er overført fra 2009. Av utfakturert beløp i 2010 er 70 % overføres arbeidstakerorganisasjonene.

Finansforvaltning:

KS har i verken kjøpt eller solgt fondsandeler i tredje kvartal. Med den overflytting av midler fra korte til noe lengre rentebærende papirer som ble gjort i andre kvartal, anses fordelingen å ha vært riktig gjennom tiden som har gått. Obligasjonsplasseringene har ved utløpet av siste kvartal en løpende avkastning på 5-6 prosent, hvilket må sies å være veldig bra i dagens rentemarkeder. Også aksjefondsplasseringene har hatt en god utvikling i slutten av tredje kvartal, selv om svingningene fortsatt har vært store og uroen høyere enn normalt.

I tabellen under fremgår det hvilken markedsverdi de ulike fondsplasseringene beløp seg til ved utgangen av andre kvartal, sammenliknet med årets start og kjøpstidspunktet.

Pr. 30.09. 2010								
(Tall i hele tusen)								
			1. kv.		2. kv.		3. kv.	
			Kjøp/ salg	Verdi 31.03.	Kjøp/ salg	Verdi 30.06.	Kjøp/ salg	Verdi 30.09.
Fond	Kjøpspris	Verdi 0101						
Skagen Global	5 000	4 746		4 983		4 888		5 027
Pluss indeks II	4 000	6 943		6 961		6 669		7 123
Aksjglobal Indeks II	5 000	4 317		4 527		4 016		4 370
DnB Norden III	1 000	1 185	-	1 302		1 210		1 374
DnB NOR Norge III	5 000	5 179		5 282		4 593		5 297
DnB Nor Obligasjon III	35 000	37 008		37 875	20 000	58 432		59 564
Pluss Likviditet	79 497	81 843	10	82 300	10	82 942	10	83 355
Pluss Obligasjon	25 000	23 720	1 315	25 345		25 601		25 799
DnB Nor Likviditet	61 779	65 811	(20 000)	46 104	(20 000)	26 325		26 556
Sum verdipapirer	221 276	230 752	(18 675)	214 679	10	214 676	10	218 466
Bank		31 642		77 106		379 290		164 270
Totalt plassert	221 276	262 394	(18 675)	291 785	10	593 966	10	382 736

Effektiv rente på bankinnskudd har steget gjennom året til ca 2,5 prosent i tredje kvartal. Plasseringene i det korte pengemarkedet (Pluss likviditet og DnB Nor Likviditet) har gitt om lag 2,9 % i samme periode og ligger nå med en løpende avkastning like over bankinnskudd.

Aksjefondsplasseringene har hatt en utvikling preget av store svingninger hittil i år. Etter en turbulent og negativ start, endte tredje kvartal med en gunstig utvikling og verdireduksjonen fra andre kvartal er snudd til verdistigning.

Ny årsprognose opprettholdes på 11,5 mill kroner, det vil si 1,5 mill under opprinnelig budsjett. All den tid vi benytter laveste verdis prinsipp for regnskapsføringen, vil ikke verdistigningen i forhold til anskaffelseskost bli resultatført før andelene selges, noe som inntil videre ikke anses aktuelt. At rentenivået forventes å forbli svært lavt resten av året og framover, tilsier også en forsiktig prognose. Som sist rapportert, forventes fortsatt en gevinst på 0,5 mill kroner å la seg realisere ved salg før nyttår av KS sin leilighet i Bergrådveien i Oslo, som ble kjøpt ved inngangen til tredje kvartal.

Holdingskonsernet:

Driften i de fire datterselskapene av KS-Holding har vært i tråd med forventningene og uten ekstraordinære hendelser i tredje kvartal. For en nærmere omtale av selskapene, vises det til egen kvartalsrapport for KS-Holding.

Holdingskonsernet viser et overskudd på 18 mill kroner hittil i år. Det er 2,2 mill kroner bedre enn budsjett, først og fremst på grunn av gunstige resultater i Kommuneforlaget. Samme selskap investerer i år for 11,6 mill kroner, hvorav halvparten i et nytt forretningsstyringssystem som KS vil drifte som del av felles økonomitjeneste. Innføringen av nytt system for kunder og ordrestyring står i driftsmessig fokus nærmeste måneder. For de øvrige selskapene er avvikene små. Kommunenes Hus ligger på budsjett, men forventes å få et årsresultat på 3,6 mill kroner, som er 0,7 mill kroner under budsjett. KS-K ligger 0,4 mill kroner etter budsjett, mens Kommunal Rapport ligger 0,1 mill kroner foran budsjett hittil i år.

Ny årsprognose viser et konsernresultat på 15 mill kr i overskudd før skatt. Det er 1,4 mill kroner bedre enn budsjettet. Hovedforklaringen er at Kommuneforlaget har styrket sin prognose basert på en allerede realisert inntektsøkning. Kommunenes Hus forventes å ende på et overskudd på 3,6 mill kroner i år, som er 0,7 mill kroner under budsjett. For KS-K og Kommunal Rapport er endringene små.

Etter skatt vil resultatbidraget fra Holding til KS utgjøre ca 10,8 mill kroner, som er en mill kroner bedre enn det budsjettet Hovedstyret vedtok i desember. Det anses tilfredsstillende. Endelig resultat vil avhenge en del av hvor mye av aktuelle rehabiliteringskostnader i Kommunenes Hus som skal utgiftsføres som vedlikehold i år og hvor mye som kan aktiveres og avskrives over mange år. Slike regnskapsmessige periodiserings spørsmål er ikke enkle å avgjøre før detaljene foreligger og vil bli avklart i dialog med revisor. Samme usikkerhet vil gjelde hvor stor kostnadsrefusjon Kommunenes Hus vil oppnå for inngående mva i år. Sistnevnte faktor betyr kostnadsreduksjon og kompenserer en del for den nedsiden som eventuell økt andel av utgiftsføring utgjør i forhold til gitt prognose.

Administrasjonen har forberedt en runde med ekstraordinære generalforsamlinger i datterselskapene til KS-Holding 3. november. I tillegg til at alle selskapsvedtektene vil få en

felles mal, endres sammensetningen av varamedlemmer til styrene og Kommunenes Hus anbefales å få godkjent en kapitaltilførsel fra KS via KS-Holding, på 40 mill kroner. I første omgang legges det opp til at KS innvilger KS-Holding et kortsiktig rentebærende lån, som senere kan konverteres til egenkapital på ordinær generalforsamling i KS-Holding i forbindelse med Landsstyremøtet 26. mai neste år.

Sigrun Vångeng

Morten Dahl

10/65 Etikkarbeidet i KS - Kommunesektorens etikkutvalg, forslag om videreføring. Transparency International Norge, Forslag om KS' medlemskap

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/65

Forslag til vedtak

Kommunesektorens Etikkutvalg har hatt en viktig funksjon og videreføres i 4 nye år. Kommunesektorens Etikkutvalg skal tydelig og synlig løfte frem sentrale etiske tema til debatt og være en kanal for refleksjon over etiske dilemma i sektoren. Gjennom Etikkutvalget skal kommuner, fylker og KS bedrifter kunne få råd i vanskelige etiske spørsmål. Etikkutvalget skal belyse etisk prinsipielle spørsmål for å bidra til læring og styrking av den etiske standard i kommunesektoren.

Forslag til nytt mandatet for Etikkutvalget:

Kommunesektorens Etikkutvalg skal:

1. Bestå av totalt 9 medlemmer. 5 medlemmer fra kommunesektoren og 4 andre uavhengige oppnevnes av Hovedstyret i KS for 4 år av gangen.
2. Gi råd til KS' styrende organer og administrasjon, samt til medlemmer på spørsmål direkte fra medlemmet selv om etiske spørsmål.
3. Ha fokus på problemstillinger og utfordringer som knytter seg til etikk i kommunesektoren.
4. Bidra til å sette etikk på dagsorden og vise vei i vanskelige etiske spørsmål, både i forhold til medlemmene spesielt og samfunnet generelt.
5. Ha anledning til selv å ta opp enkeltsaker og generelle saker knyttet til temaet, og som er av interesse for kommunesektoren.
6. Ha anledning til å invitere personer eller organisasjoner i sitt arbeid.
7. Møtes halvårlig, eller så ofte eventuelle saker tilsier det.
8. Ha sitt sekretariat i KS.

Oppnevning av medlemmer til Etikkutvalget for ny fireårsperiode, gjøres i Hovedstyrets møte i desember 2010.

KS legger vekt på anti-korrupsjonsarbeid og ser Transparency International Norge som en viktig samarbeidspartner. KS søker medlemskap i Transparency International Norge.

Saksframstilling

Bakgrunn for saken

Et kontinuerlig og systematisk arbeid med etikk styrker kommunesektorens egenkontroll og er viktig for innbyggernes tillit til sektoren. Få saker er så uheldig for tillit og omdømme som eksempler på dårlige holdninger, kameraderi, maktmisbruk eller korrupsjon. KS har et aktivt etikkarbeid på mange felt og ønsker å fremstå mer tydelig i vårt etikkarbeid i årene som kommer.

Kommunesektorens Etikkutvalg ble opprettet av KS Sentralstyret høsten 2006, og hadde sitt første møte 4. januar 2007. Etikkutvalget ble opprettet for en 4-årsperiode og denne perioden utløper 31.12.2010. Det er derfor tid for å gjennomgå noen erfaringer fra denne 4-årsperioden, vurdere videreføring og eventuelle behov for endringer i mandat og sammensetting.

Kommunesektorens Etikkutvalg har drøftet en rekke problemstillinger og gitt uttalelser i enkeltsaker. De fleste uttalelser er publisert på utvalgets egen hjemmeside www.etikkutvalget.no.

Etikkutvalget har arrangert to seminarer og invitert politisk og administrativ ledelse, kontrollutvalg og forvaltningsrevisjon fra ulike kommuner til møte med utvalget. Disse seminarene har vært godt besøkt og berørt en rekke etiske spørsmål.

En liste over tema som er drøftet i Etikkutvalget følger bak i saken som vedlegg.

Etikkutvalget har bestått av følgende personer:

- Lucy Smith, leder – professor jus
- Berit Woie Berg – tidligere ordfører, nå leder av NAV, styreleder Salten IKS
- Bjørg Brestad – adm.dir Valdres Energi
- Christine Hjortland – seniorrådgiver KRD, jurist
- Kai Dramer – filosof
- Milian Myraunet – fylkesrådmann
- Nils Røhne - ordfører
- Sigurd Allern – professor journalistikk

Kommunesektorens Etikkutvalg har selv, på forespørsel fra KS ledelse, gitt sin anbefaling om videreføring og endringer ift utvalget. Utvalgets vurderinger og anbefaling følger som vedlegg til saken.

Etikkutvalgets budsjett er ca 400.000 pr år, inkludert sekretariatstjenester. Honorar til leder utgjør ca 70.000 pr år. KS betaler utgiftene.

Medlemskap i Transparency International Norge

KS ønsker å sette anti-korrupsjonsarbeid i kommunesektoren på dagsorden. Transparency International Norge (TI-N) kan være god samarbeidspartner i dette. TI-N har uttalt at de ønsker å arbeide mer ift offentlig sektor og har henvendt seg til KS for et eventuelt samarbeid. Vi foreslår at KS blir medlem i TI-Norge. Medlemskapet koster ca kr. 10.000 pr år.

Videreføring og drøfting av endringer i mandat for Kommunesektorens Etikkutvalg

I en tid med mange etiske utfordringer, ref for eksempel Aftenpostens artikkelserie; ”Kampen om kommuneformuen”, bør kommunesektoren ha et etikkutvalg som kan løfte frem sentrale etiske tema til debatt og være en kanal for etiske spørsmål i sektoren. Et etikkutvalg kan på denne måten også bidra til å styrke kommunesektorens omdømme, noe som er av betydning for innbyggernes tillit til kommunene og dermed viktig for et velfungerende lokaldemokrati. Kommunesektorens Etikkutvalg bør derfor videreføres.

Etikkutvalget bør bli bedre kjent for KS sine medlemmer og benyttes mer av både KS selv og medlemmene. KS har mange ulike oppgaver, der Etikkutvalgets kompetanse og råd bør etterspørres og benyttes. Folkevalgtopplæringen som KS gjennomfører har mange etikktema, og Etikkutvalget kan bli benyttet i forbindelse med revidering av Folkevalgprogrammet. Innenfor KS sitt arbeid med ledelsesutvikling er etiske problemstillinger sentralt. KS har også diverse aktiviteter knyttet til styrking av kommunesektorens egenkontroll, der Etikkutvalget bør kunne gi viktige bidrag til KS arbeid. Formidlingen av Etikkutvalgets arbeid tilbake til kommunesektoren og samfunnet for øvrig bør forbedres i den nye fireårsperioden.

Forslag til endringer i mandatet:

Endret punkt 1: ”Bestå av 9 medlemmer, 5 medlemmer fra kommunesektoren og 4 andre uavhengige”.

Som følge av at en representant har trukket seg og ikke blitt erstattet, har dagens Etikkutvalg 8 representanter, like mange fra kommunesektoren og uavhengige (”eksterne”). Leder for utvalget i dag er uavhengig. Erfaringene viser at det kan være sårbart ved fravær med 8 representanter, det er derfor ønskelig å ha 9 medlemmer i utvalget. Kommunesektoren bør være i flertall i utvalget, samt ha ledelsen, for å understreke at sektoren selv tar ansvar for etikkarbeidet. Det er også viktig for å bidra med variert kunnskap fra kommunesektoren.

Medlemmene representerer ikke den organisasjon/virksomhet de kommer fra, men deltar i kraft av sin kunnskap og erfaring. Det er viktig at utvalgets medlemmer har variert bakgrunn og bringer med seg ulike perspektiv. Perspektiver fra kommune, fylke, KS bedrifter, politisk og administrativ ledelse må sikres i utvalget. I tillegg til fagkompetanse innen jus og etikk.

Endret punkt 5: ”Bidra til å sette etikk på dagsorden og vise vei i vanskelige etiske spørsmål, både i forhold til medlemmene spesielt og samfunnet generelt”

Etikkutvalget bør fremstå tydelig og bidra til at etikk kommer på dagsorden i kommunesektoren. Det presiseres i mandatet at utvalget skal vise vei i vanskelige *etiske* spørsmål. I dette ligger at utvalget ikke skal være dømmende, men retningsgivende. Erfaringene har vist at mange av spørsmålene forelagt utvalget, dreier seg mye om jus. Det er viktig at utvalget konsentrerer seg om de prinsipielle etiske sidene i saken, og har kompetanse til å skille ut rene juridiske betraktninger. Etikkutvalget må derfor ha juridisk og fagetisk kompetanse blant medlemmene.

Ta bort punkt 7: ”Ta saker opp for diskusjon med Sentralstyret i prinsipielle spørsmål i saker innenfor mandatet ved motstridende syn mellom KS og etikkutvalget”

Kommunesektorens Etikkutvalg bør ha en faglig uavhengig stilling. Etikkutvalget må kunne behandle sakene på fritt grunnlag uten inngripen fra KS. En slik faglig uavhengighet av KS

er vesentlig for omgivelsenes tillit til Etikkutvalget. Spesielt lederen er viktig for å fronte saker faglig uavhengig og med legitimitet.

Sigrun Vågeng

Victor Ebbesvik

Vedlegg 1: Tema drøftet i Kommunesektorens Etikkutvalg perioden 2007-2010:

2010:

- Ethiske utfordringer for kommunen som stor eiendomsbesitter og eier av kommunale selskaper og samtidig sentral aktør for lokalsamfunnsutvikling.
- Ethiske utfordringer i helse- og omsorg
- Systematisk etikkarbeid ved Ottestad sykehjem i Stange
- Kritikk av leilighetskjøp i Tønsberg
- Behov for å styrke egenkontrollen og kontrollutvalgene
- Spørsmål fra borettslag

2009:

- Ethiske utfordringer for de folkevalgte
- Kontrollutvalgenes rolle
- Møteoffentlighet og åpenhet
- Forvaltningsrevisjon
- Etikkprosjekt i helse og omsorg
- Informasjon og åpenhet i Fredrikstad
- Habilitet – kontroll med skjenking av alkohol

2008:

- Kontrollutvalg og habilitet
- Blanding av roller

2007:

- Salg av kommunal eiendom
- Dobbelroller toppleder og folkevalgt
- Folkevalgtes godtgjørelse
- Varsling
- Terskelverdier
- Gaver

Vedlegg 2: Mandat Kommunesektorens Etikktvalg perioden 2007 - 2010

Kommunesektorens etikktvalg skal bidra til at kommunesektoren klarer å etterleve de forventninger som stilles til forvaltningen av fellesskapets verdier og ressurser. Vedtaket fra KS Sentralstyres behandling av saken lød som følger:

KS oppretter Kommunesektorens etikktvalg, som vil:

1. bestå av totalt 9 medlemmer. 4 medlemmer fra kommunesektoren og 5 andre uavhengige
2. oppnevnes av Sentralstyret i KS for 4 år av gangen
3. gi råd til KS' styrende organer og administrasjon, samt til medlemmer på spørsmål direkte fra medlemmet selv om etiske spørsmål
4. ha fokus på problemstillinger og utfordringer som knytter seg til etikk i kommunesektoren
5. bidra til å sette relevante spørsmål knyttet til etiske problemstillinger på dagsorden, både i forhold til medlemmene spesielt og samfunnet generelt
6. ha anledning til selv å ta opp enkeltsaker og generelle saker knyttet til temaet, og som er av interesse for kommunesektoren
7. ta saker opp for diskusjon med Sentralstyret i prinsipielle spørsmål i saker innenfor mandatet ved motstridende syn mellom KS og etikktvalget
8. ha anledning til å invitere personer eller organisasjoner i sitt arbeid
9. møtes halvårlig, eller så ofte eventuelle saker tilsier det
10. ha sitt sekretariat i KS

10/66 FoU-prosjekter og administrativ bevilgningsfullmakt

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/66

Forslag til vedtak

Adm. direktørs fullmakt til bevilgning av FoU-prosjekter økes fra kr. 250.000 til kr. 500.000 inkl. mva. for å få gjort raske utredninger, opinionsundersøkelser og lignende med stor aktualitet, og for å få ekspertbidrag til svar på akutte utfordringer.

Saksframstilling

Saken gjelder ordningen med administrerende direktørs bevilgningsfullmakt ift FoU-prosjekter. Denne er p.t. på kr. 250.000 inkl mva. Under gis en redegjørelse av dagens ordning og bakgrunnen for forslag om å øke den økonomiske rammen.

Saken ble drøftet i hovedstyrets arbeidsgruppe for FoU 31.08.2010. Arbeidsgruppen anbefaler at grensen heves til kr 500.000 inkl mva.

Om dagens ordning

KS' FoU-prosjekter har de senere år vært i størrelsesorden omlag 2 millioner kr for de store og dagsordensettende prosjektene, 500.000 - 1 million kr for de middels store prosjektene og 250.000 kr for de små/akutte prosjektene. De sistnevnte kan bevilges administrativt gjennom administrerende direktørs bevilgningsfullmakt - fastsatt av Hovedstyret. Rammene inkluderer også mva, dvs. 25 % av prosjektbeløpet, etter krav fra Skattedirektoratet.

Ordningen med bevilgningsfullmakt for FoU-prosjekter til administrerende direktør har eksistert i mange år. Fullmakt på de mindre prosjektene kom i stand for å kunne møte behovet for å få gjort raske utredninger, opinionsundersøkelser og lignende med stor aktualitet og for å få (ekspert) bidrag til svar på akutte utfordringer.

Beløpsgrensen for administrativ bevilgning har stort sett fulgt øvre grense for direkte kjøp uten konkurranse iht. forskrift om offentlige anskaffelser, selv om KS som privat organisasjon ikke er forpliktet til å følge denne forskriften. Ut fra hensynet til god konkurranseskikk har KS forholdt seg relativt nært til forskriftens ånd og tar hensyn til dens bestemmelser når det gjelder etablering/gjennomføring av FoU-prosjektene.

Beløpsgrensen, som er satt av KS, har nå ligget fast siden 2004 (Sentralstyresak 200400494-1), selv om terskelverdien i forskriften etter denne tid har vært justert. I dag er grensen for direkte kjøp i forskriften 500.000 kr eks. mva (625.000 kr inkl mva). Med reduksjonen i kroneverdi fra 2004, vil prosjektene som i dag har en kostnadsramme på 250.000 kr inkl mva i realiteten være betydelig mindre enn de var i 2004.

Sigrun Vångeng

Kjell-Torgeir Skjetne

10/67 Møteplan 2011 - Hovedstyret og Landsstyret

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/67

Forslag til vedtak

Hovedstyrets møteplan for 2011:

26. januar
3. mars
13. april
25. mai
15. juni
31. august
20. oktober
1. desember

Landstyrets møteplan for 2011:

26. mai
21. oktober

Saksframstilling

Forslag til møteplan for 2011 for Hovedstyret og Landsstyret tar hensyn til allerede planlagte aktiviteter i KS. Det er lagt inn forslag til møte 25.mai slik at Hovedstyret kan behandle resultatet av mellomoppgjøret.

Sigrun Vångeng

10/68 Lån til KS-Holding

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/68

Forslag til vedtak

Administrerende direktør gis fullmakt til å inngå avtale med KS-Holding AS om et lån fra KS til KS-Holding på 40.000.000 (førti mill) kroner. Styret vil anbefale at lånet innvilges avdragsfritt, men med en rente som ligger 0,25 prosent over KS sin innskuddsrente i bank. Det tas sikte på at lånet senere konverteres til et egenkapitalinnskudd i KS-Holding, eventuelt hvorav en andel kan være ansvarlig, rentebærende lån. Slik anbefaling planlegges lagt fram for generalforsamlingen som sak til landsstyremøtet i mai 2011.

Saksframstilling

I samsvar med hva administrasjonen har orientert hovedstyret om i forbindelse med kvartalsrapporter, forbereder Kommunenes Hus nå iverksettelse av de lenge planlagte byggeprosjektene for eiendommen. På ekstraordinær generalforsamling i Kommunenes Hus 25. september 2008 ga eier sin tilslutning til planene som forelå, med en lånefinansiert investering den gang anslått til 180 mill kroner.

Anbudsprosess skal gjennomføres på nyåret. Gitt at styret i selskapet finner nødvendige forutsetninger om lønnsomhet og risiko oppfylt, forventes bindende kontrakter inngått og prosjektene igangsatt i løpet av første kvartal 2011. Blant de forutsetninger som må oppfylles, er tilfredsstillende finansiering av de store investeringene, som i sum er estimert til 249 mill kroner. Til fratrekk vil det under rådende forutsetninger komme refusjon på inngående mva på i alt 25 mill kroner.

Kommunenes Hus AS vil i utgangspunktet ha en bokført egenkapitalandel på ca 17 prosent. Dersom de nye investeringene i sin helhet skulle finansieres gjennom lån, ville egenkapitalen falle til ca fem prosent. Selv om en markedsverdijustert beregning av egenkapitalen ville ligge betryggende over det nivået, ville det av flere grunner være uheldig med så lav egenkapital.

Entreprenørselskap, byggmestere og andre aktuelle kontraktsparter vil normalt alltid vurdere om det er risiko for at en potensiell byggherre ikke vil kunne gjøre opp for seg. Det vil være siste tilgjengelige regnskapsinformasjon som da vil bli lagt til grunn for hvor solid Kommunenes Hus kan anses å være, først og fremst målt ved egenkapitalandelen. Rundt 20 mill kroner i positiv egenkapital, vil bli vurdert som lavt i forbindelse med byggeoppdrag i den størrelsesorden som her planlegges. Det betyr for en utenforstående part at det vil være risiko for konkurs og insolvens. Det vil de enten skjerme seg mot gjennom å kreve garantier fra morselskap og/eller bank, kanskje også prise inn i sine tilbud. I verste fall vil de ikke ønske å levere tilbud.

Kommunenes Hus vil i disse dager innhente finansieringstilbud fra aktuelle långivere.

Disse vil gjøre tilsvarende vurderinger av Kommunenes Hus som låntaker, med hensyn til hvilke rentepåslag de finner nødvendig å prise inn i tilbudene for å kompensere for relevant risiko for misligholdt tilbakebetaling. Selv om de også vil kunne se på markedsbaserte takstverdier, betyr eventuell full lånefinansiering dyrere og mindre fleksible lånebetingelser enn om selskapet legger inn en viss egenkapitalfinansiering. Under den usikkerhet som preger dagens kapitalmarkeder, vil det bli tillagt enda større vekt enn i normale tider, når vilkår for rente og tilbakebetaling skal fastsettes.

Administrasjonen anser at en kapitalforhøyelse på 40 mill kroner vil være å anbefale. Det vil bidra til å opprettholde en bokført egenkapitalandel i selskapet på 15-20 prosent i de nærmeste årene. Det kan forventes å gi aktuelle kontraktsparter den nødvendige trygghet for

at Kommunenes Hus vil være en solid og solvent byggherre. Det vil også gjøre det enklere å oppnå gunstige vilkår på lånene som må tas opp for å dekke resterende finansieringsbehov.

Som nærmere forklart nedenfor, vil en slik kapitalforhøyelse bestå i en mindre økning av aksjekapitalen, mens det meste tilføres overkursfond. For Kommunenes Hus, vil det være morselskapet KS-Holding som på denne måten tilfører sitt heleide datterselskap mer egenkapital. For å kunne gjøre dette, må imidlertid KS-Holding selv bli tilført kapital av tilsvarende størrelse fra sitt morselskap, KS.

Økning av egenkapitalen i et selskap, skal vedtas av selskapets generalforsamling for å være gyldig. Hovedstyret i KS er generalforsamling for Kommunenes Hus og kan dermed vedta kapitalforhøyelse i tråd med den anbefaling styret i selskapet har gitt i sin innkalling til generalforsamling i Kommunenes Hus 3. november. Siden det er landsstyret som er generalforsamling for KS-Holding, vil første anledning til å få fremmet tilsvarende kapitalforhøyelse for KS-Holding, være på landsstyremøtet planlagt i mai 2011. Å anbefale saken fremmet på landsstyremøte 22. oktober i år, ville ikke ivareta alminnelig krav til frist for innkalling og distribusjon av saker minst en uke før generalforsamlingen avholdes.

Administrasjonen har derfor vurdert det som hest hensiktsmessig at KS-Holding i mellomtiden innvilges et kortsiktig avdragsfritt lån av tilsvarende størrelse, det vil si 40 mill kroner, som på ordinær generalforsamling i mai 2011 anbefales vedtatt omgjort til egenkapital. Med dette som utgangspunkt, kan lånet innvilges på rentevilkår som gir KS som långiver en forrentning lik en måneds NIBOR pluss 20 punkter. Det vil fremgå av lånebetingelsene at lånet kan trekkes opp fra den dato KS-Holdings administrative ledelse måtte finne hensiktsmessig, innen utgangen av året. Opptjente renter overføres fra KS-Holding til KS på samme tidspunkt som lånet konverteres til egenkapital. Dette og øvrige lånebetingelser innarbeides i en konsernintern låneavtale som styret gir adm.dir fullmakt til å inngå på vegne av KS.

Ovennevnte lånevilkår vil være 25 punkter bedre enn renten KS oppnår på sine bankinnskudd. Samtidig vil det for KS-Holding være en rimelig og fleksibel måte å få mellomfinansiert kapitalforhøyelsen i datterselskapet på. Prinsippet om armlengdes avstand ansees dermed å være betryggende ivaretatt med denne transaksjonen, slik konsernet alltid tilstreber det.

Styret anbefales å gå inn for at det i forbindelse med det forstående landsstyremøtet til våren, legges fram forslag på den ordinære generalforsamlingen om å vedta kapitalforhøyelse med inntil samme beløp på 40 mill kroner, gjennom konvertering av lånekapitalen. Mer spesifikt; Aksjekapital i KS-Holding AS på 500.000 kroner fordelt på fem aksjer pålydende 100.000 kroner hver, økes til en mill kroner, fordelt på fem aksjer pålydende 200.000 kroner hver.

Resten av kapitalforhøyelsen, det vil si 39,5 mill kroner, tilføres selskapets overkursfond. Innen hovedstyremøtet i april, vil det være anledning til å vurdere om en mindre andel av sistnevnte beløp alternativt kan omgjøres til ansvarlig lån, som KS så vil kunne heve løpende rente av.

At KS på denne måte kapitaliserer opp sitt heleide datterselskap KS-Holding, betyr vel og merke ikke annet enn at KS øker sin langsiktige realinvestering i eget konsern og eiendomsselskap. Det gjøres med forventning om at avkastningen på den kapitalen vil være vel så god som for alternative finansielle plasseringer.

KS svekker heller ikke egen soliditet gjennom å tilføre datterselskapet kapital. Kapitalen flyttes til KS sitt heleide datterselskap og vil øke balanseført verdi av de aksjene tilsvarende.

KS vil fortsatt ha svært god likviditet ikke bare til å dekke løpende driftsbehov, men også til plasseringer i rentemarkedet og finansforvaltning for øvrig. Det vises i denne sammenheng til oversikt over aktuelle finansplasseringer presentert i sak om tredjekvartalsrapport for KS.

For KS kommer tilbakebetalingen i form av fremtidige konsernbidrag og utbytter fra Kommunenes Hus gjennom KS-Holding, i tillegg til nytteverdien fra moderniseringen og ombyggingen. Kapitalen blir ikke borte, den blir bare mindre likvid, langsiktig investert i form av økt formuesverdi på eiendommen. Investeringene er med på å opprettholde nivået på langsiktige leieinntekter, så vel som å sikre attraktive lokaler for egen organisasjon, gjester og møteplassdeltakere. På sikt ville et møtesenter som tillates å forfalle ikke bli så mye besøkt. Alternativet til de aktuelle investeringsprosjektene er derfor *ikke ingen* investering, men eventuelt modifiserte investeringsprogrammer.

Suzanne Amundsen er vår ansvarlige revisor og vil være til stede på generalforsamlingen i Kommunenes Hus for å besvare eventuelle spørsmål.

Sigrun Vångeng

Morten Dahl

10/69 Eventuelt 21.10.2010

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/69

10/70 Orienteringer fra administrerende direktør 21.10.2010

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/70

10/71 Valg av medlemmer til Organisasjonsutvalget

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/71
Landsstyret	22.10.2010	10/3

Forslag til vedtak

Følgende velges til medlemmer av Organisasjonsutvalget:

1.(leder)
2.(nestleder)
3.
4.
5.

Medlemmene velges for perioden 2010-2012.

Saksframstilling

Etter vedtektene for KS pkt 7.10 velges et Organisasjonsutvalg med tre til fem medlemmer. Organisasjonsutvalgets medlemmer kan ikke ha andre tillitsverv i KS. Landsstyret fastsetter retningslinjene for utvalget.

Organisasjonsutvalget skal utarbeide og foreslå godgjøringsreglement for KS, og behandle saker av kontrollerende karakter angående tillitsvalgte i KS (§9, pkt 9.1).

Det bør være en armlengdes avstand mellom Organisasjonsutvalget og øvrige organer i KS. Det anses som en fordel, men det ingen betingelse, at medlemmene har innsikt i KS som organisasjon. Sekretariatsfunksjonen for Organisasjonsutvalget utføres av en av KS advokatene. Organisasjonsutvalgets sekretariat har tilsvarende uavhengighet som Organisasjonsutvalget, og løftes derfor ut av den organisasjonsmessige og instruksjonsmessige linjen i KS.

Det sittende Organisasjonsutvalget består av:

1. Bjørg Wallevik (leder)
2. Ketil Rønning (nestleder)
3. Harald Rød
4. Vigdis Hjulstad Belbo
5. Ann Inger Stokkvik Døhl

Sittende Organisasjonsutvalg ble valgt av Landsstyret 23.05.08 med to års virketid. Medlemmene kan reoppnevnes.

Retningslinjene for Organisasjonsutvalget følger som vedlegg til denne saken.

Halvdan Skard

10/72 Normering av lærertetthet pr. skole – saken deles ut i formøtene den 21.

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/72

Orienteringssaker

10/34 Bilaterale samarbeidsavtaler mellom regjeringen og KS

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/34
Rådmannsutvalget		

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

KS og regjeringen har per i dag 9 bilaterale samarbeidsavtaler i konsultasjonsordningen. 8 av avtalene løper ut 31.12. 2010. Det er derfor lagt opp til en prosess til det 4. konsultasjonsmøtet for å avklare hvilke områder det er ønskelig fra begge parter side å inngå avtaler på i 2011. Det detaljerte innholdet drøftes når partene er enige om å inngå eller reforhandle avtaler.

Bilaterale avtaler mellom regjeringen og KS

Målet med bilaterale samarbeidsavtaler er å oppnå utvikling av kommunale tjenester og kommunen som samfunns- og utviklingsaktør uten bruk av sterke statlige styringsvirkemidler som bla øremerking og lovregulering. Avtalene skal bidra til å sikre det kommunale handlingsrommet, og styrke kommunesektorens egenkontroll og redusere behovet for statlig detaljstyring.

Kjennetegn ved bilaterale samarbeidsavtaler i konsultasjonsordningen

- Politisk overbygging og inngåelse på politisk nivå
- To parter, regjeringen og kommunesektoren ved KS
- Begrenset varighet
- En del av den nasjonale dialogarenaen med kommunesektoren som konsultasjonsordningen representerer

En gjennomgang av ordningen av en partssammensatt gruppe av departementene og KS i 2008 viser at avtalene bidrar til systematisk og tettere dialog mellom staten og kommunesektoren. Avtalene sikrer faste bilaterale møter mellom staten og KS på avtaleområdene.

Per i dag finnes følgende bilaterale samarbeidsavtaler:

Avtalene	Parter	Inngått	Utløper	Første inngåtte avtale
Avtaler om velferdstjenester (kvalitet/tjenesteutvikling)				
Avtale om utvikling av barnevernsområdet	BLD og KS	19.8.2008	31.12.2010	2005
Avtale om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene	HOD og KS	21.9.2006	31.12.2010	2003
Samarbeidsavtale om boligsosialt arbeid	KRD samordn. (AD, HOD, BLD, JD) og KS	24.9.2007	31.12.2010	2005
Avtaler om samhandling mellom ulike				

deler av forvaltningen				
Avtale om bosetting av flyktninger i kommunene	AD og KS	15.5.2007	31.12.2010	2004
Nasjonal rammeavtale om samhandling på helse- og omsorgsområdet	HOD og KS	21.6.2007	31.12.2010	
Samarbeidsavtale om styrket samarbeid NAV og utdanningsmyndighetene	AD og KS	2.5.2007	31.12.2010	
Avtaler om samfunnsutvikling				
Samarbeidsavtale om programmet "Livskraftige kommuner"	MD og KS	1.1.2006	31.12.2010	
Samarbeidsavtale om Grønne Energikommuner (tilleggsavtale)	KRD samord. (OED, MD) og KS	2.5.2007	31.12.2010	
Samarbeidsavtale om landbruks- og næringsutvikling i kommunesektoren	LMD og KS	1.1.2010	31.12.2011	

Prinsipper som KS bør legge til grunn for avtaleinngåelse:

- Avtalene skal være viktige for KS' medlemmer for at KS skal inngå eller forlenge bilaterale avtaler med departementene. Det vil si at de skal bidra til mindre statlig styring via øremerking og/eller lovregulering.
- Avtalene må ikke bidra til sektorisering som reduserer kommunenes og fylkeskommunenes lokalpolitiske handlingsrom.
- Antallet avtaler må samlet sett være håndterbart for både KS' medlemmer og KS.
- Dersom det er flere avtaler på samme område bør KS ta sikte på å omarbeide disse til en felles avtale ved fornyelse med tanke på oversiktighet og et håndterbart antall avtaler.

Vurdering av nye avtaleområder og videreføring av eksisterende avtaleområder

1. Avtaler om velferdstjenester (kvalitet/tjenesteutvikling)

Ny kvalitetsavtale på grunnopplærings område

Tidligere kvalitetsavtale i grunnopplæringen

I 2004 inngikk daværende Læringssenteret og KS en administrativ samarbeidsavtale om kvalitetsutvikling i skolen. For å forankre avtalen på politisk høyeste nivå ble det 12.juni 2006 inngått en ny avtale mellom KD og KS. Denne avtalen løp fram til 1.1.2009. Formålet med avtalen var at partene i fellesskap skulle arbeide målrettet for økt kvalitet i grunnopplæringen. Avtalen bidro til regelmessig og tettere kontakt mellom KS og KD om tiltak for å bedre kvaliteten i grunnopplæringen. Avtalen og kontaktmøtene sørget for at sentrale tema vedrørende kvalitetsutvikling ble blitt satt på dagsorden og fungerte som god kanal for å ta opp prosesser og saker hvor KS og staten hadde felles interesser, eksempelvis:

- den nye skoleporten
- kommunenes oppfølging av bestemmelsen i opplæringsloven om at skoleeier skal ha et forsvarlig system for å vurdere om lovverket er oppfylt
- samarbeid om opprettelse av effektiviseringsnettverk for fylkeskommunene om videregående opplæring
-

KD og KS ble enige om at denne generelle avtalen ikke skulle forlenges.

Per august 2009 var det inngått følgende avtaler som på ulike måter skulle ivareta kvalitetsutviklingsarbeidet: 1) Manifest mot mobbing, 2) Kompetanse for kvalitet - strategi for videreutdanning av lærere 2009-2012, 3) GNIST en helhetlig lærerrolle og 4) Avtale om veiledning av nyutdannede nytilsatte pedagoger.

Erfaringer etter opphør av avtalen

KS opplever at kvalitetsarbeidet gjennom flere ulike avtaler har bidratt til fragmentering og for lite helhetlig kvalitetsarbeid på grunnopplæringsens område. Av de fire nevnte avtalene er 3 inngått mellom flere parter. Det er bare avtale 4) om veiledning av nyutdannede nytilsatte pedagoger som er mellom staten og KS.

En overordnet avtale mellom KD og KS førte til minst 2 faste kontaktmøter pr år. Hver av de 4 avtalene vi nå har generer mange mer tilfeldige møter, hvor staten styrer og andre organisasjoner som f eks 4 ulike lærerorganisasjoner (arbeidstakerorganisasjoner) og UH-sektoren gjennom Nasjonalt råd for lærerutdanning deltar. Dette gir liten likeverdighet mellom kommunesektoren og staten på vesentlige områder for kvalitetsutvikling i skole og videregående opplæring.

Vurdering

På denne bakgrunn og med de erfaringene vi så langt har høstet, bør KS fremme forslag overfor KD om en ny overordnet kvalitetsavtale etter mønster fra avtalen mellom HOD og KS.

Innspill fra KS til 3. konsultasjonsmøtet 2010:

Avtale om veiledning av nytilsatte nyutdannede pedagoger

Avtalen mellom Kunnskapsdepartementet og KS om veiledning av nytilsatte nyutdannede pedagoger i barnehagen og skolen ble inngått utenfor konsultasjonsordningen våren 2009. Avtalen sier at partene vil arbeide målrettet for at alle kommuner og fylkeskommuner skal tilby veiledning til alle nytilsatte nyutdannede pedagoger i grunnskolen og videregående opplæring fra skoleåret 2010-2011 og i barnehagen i løpet av skoleåret 2011-2012. Partene er enige om å gjennomføre en undersøkelse i landets kommuner og fylkeskommuner i løpet av høsten 2010, for å kartlegge hvordan veiledning av nytilsatte nyutdannede lærere gjennomføres. Avtalen ble drøftet på det 2. konsultasjonsmøtet i 2010 og det bør vurderes om avtalen skal inngå i konsultasjonsordningen.

Vurdere ny kvalitetsavtale på utdanningsområdet

Erfaringene med kvalitetsavtaler mellom staten og kommunesektoren på sentrale velferdsområder er gode. Siden samarbeidsavtalen om kvalitetsutvikling i grunnopplæringen mellom Kunnskapsdepartementet og KS gikk ut 1. januar 2009 har det ikke vært noen helhetlig kvalitetsavtale mellom staten og kommunesektoren på dette viktige området. Etter nærmere to år uten en helhetlig, overordnet samarbeidsavtale innen grunnopplæringen er KS' erfaring at det er behov for en avtale som kan ivareta helheten i kvalitetsutviklingsarbeidet. KS ber derfor om at en ny, overordnet bilateral samarbeidsavtale om kvalitetsutvikling innen grunnopplæringen utarbeides mellom staten og kommunesektoren.

Helse og omsorg/Samhandlingsreformen

Kvalitetsavtalen

Administrasjonen i KS anbefaler at avtalen fornyes, men at det tas forbehold om justeringer og eventuell opprettelse av nye avtaler ved en sammenslåing av Samhandlingsavtalen og Kvalitetsavtalen.

Hvorfor fornye avtalen?

Kvalitet og dimensjonering i helse- og omsorgssektoren er viktige områder for kommunene og KS. Særlig innen eldreomsorgen er det høyt medietrykk og stadige diskusjoner om flere standarder og øremerking som styringsmiddel.

Det vil være i medlemmenes interesse at eventuell sterkere statlig styring blir iverksatt på en måte som gir minst mulig inngrep i det lokale selvstyret. KS kan bidra til en konstruktiv dialog med ansvarlig politisk ledelse om innretning på eksempelvis en øremerkingsordning.

Utfordringer:

En rekke nye lover på området kan påvirke det lokale selvstyre slik at det vil være nødvendig med nye avtaler, eller justeringer av de eksisterende. Siden innholdet og innretningen på disse nye lovene ennå ikke er kjent, vil det være nødvendig med en gjennomgang før anbefaling kan gis endelig. Det vil i fremtiden være utfordringer knyttet til og både fremme vekst og øke standarden innenfor pleie- og omsorgssektoren. Sammen med nye lovmessige innretninger av både økonomisk og avtalemessig karakter for eldreomsorg, rus og psykiatri kan dette gi virkninger som må vurderes særskilt og helhetlig.

Vurdering

Administrasjonen i KS mener at en videre dialog om kvalitet i helse- og omsorgssektoren best føres innenfor rammen av en forpliktende samarbeidsavtale. KS vil kunne ivareta kommunenes interesser på en bedre måte enn det en mer usystematisk kontakt med departementet kan.

Innspill fra KS til 3. konsultasjonsmøtet:

Prolongering av Avtale om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene og Nasjonal rammeavtale for samhandling på helse- og omsorgsområdet

KS ønsker en prolongering av Avtale om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene og Nasjonal rammeavtale for samhandling på helse- og omsorgsområdet, ut 2011. I den sammenheng bør oppfølgingen av rammeavtalen vurderes og legges til grunn når samhandlingsreformen skal implementeres, herunder sekretariatets funksjon. KS ønsker at Avtale om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene og Nasjonal rammeavtale for samhandling på helse- og omsorgsområdet samordnes i ny avtale mellom staten og KS fra 1. januar 2012.

Samarbeidsavtalen på barnevernområdet

Hvorfor fornye avtalen?

Barnevern er et område som får stor politisk oppmerksomhet. Regjeringen formidler høye ambisjoner på vegne av kommunenes barneverntjeneste, og har signalisert at øremerking som styringsvirkemiddel kan bli aktuelt. Det vil være i medlemmenes interesse at eventuell sterkere statlig styring blir iverksatt på en måte som gir minst mulig inngrep i det lokale selvstyret. KS kan bidra til en konstruktiv dialog med ansvarlig politisk ledelse om innretning på eksempelvis en øremerkingsordning.

I konsultasjonsmøtet den 25. august 2010 skisserte KS tre strategier for å styrke barnevernet:

1) En mer helhetlig tilnærming for utsatte barn og unge, 2) kvalitetsutvikling og 3) tydeliggjøring av kommunale og statlige oppgaver. KS mener at eff.nettverkene er en god utviklingsarena, og foreslo at statsbudsjettet legger opp til en mulighet for en betydelig økning av aktiviteten.

Det er store samhandlingsutfordringer mellom kommunalt og statlig barnevern. Delvis på grunn av utydelighet i forståelsen av oppgaver og ansvar. I løpet av de neste to årene skal forvaltningsreformen i barnevernet evalueres.

Hvorfor ikke?

Det er en fare for at samarbeidsavtaler på relativt små tjenesteområder kan fremme sektorisering. Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementets ansvar begrenser seg i stor grad til barnevernet, mens KS etterlyser en mer helhetlig tenkning. En egen samarbeidsavtale på barnevernområdet kan bidra til større oppmerksomhet om en enkelttjeneste i kommunen. Noe som kan bidra til sektortenkning, hvis ikke avtalepartene har en felles forståelse av kommunenes handlingsrom.

Vurdering

Administrasjonen i KS mener at en videre dialog om barnevernet best føres innenfor rammen av en forpliktende samarbeidsavtale. KS vil kunne ivareta kommunenes interesser på en bedre måte enn det en mer usystematisk kontakt med departementet kan. En viktig premiss for en avtale bør imidlertid være at den understreker at kvalitetsutvikling av det kommunale barnevernet er avhengig av en samhandling mellom ulike kommunale tjenester, og at virkemiddelbruken i barnevernet må tilpasses dette.

Samarbeidsavtalen mellom Regjeringen og KS om boligsosialt arbeid

Avtalen regulerer i stor grad kontakten og samarbeidet mellom KS og KRD på boligsosialt område. Avtalen medfører at KRD årlig betaler for en boligkonferanse som KS og KRD arrangerer sammen – årets konferanse er fjerde i rekken av slike boligkonferanser. Det avholdes også 2 kontaktmøter mellom KS og KRD på administrativt nivå hvert år. Utover dette er det muntlig kontakt mellom KRD og boligpolitisk rådgiver ukentlig på ulike samarbeidsområder innenfor boligpolitikk. Avtalen sikrer dermed god kommunikasjon og godt samarbeid.

Retten til bolig er nedfelt både i FNs menneskerettighetserklæring og i den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). I norsk lov er disse rettighetene omformulert og tatt inn i lov om sosialtjenester og i NAV-loven. Det er et sterkt press fra ulike brukerorganisasjoner om å gi sterkere rettigheter og lovfesting av retten til bolig. Så lenge vi har en egen samarbeidsavtale mellom Regjeringen og KS om boligsosialt arbeid så vil denne avtalen være med på dempe presset på slike krav fordi man da kan vise til at man har en egen samarbeidsavtale på dette området.

I dag har man takket være samarbeidsavtalen mellom Regjeringen og KS om boligsosialt arbeid et godt og tett samarbeid mellom KS og KRD på området boligpolitikk. Det er ikke sikkert at man vil få til et like tett og godt samarbeid uten en slik samarbeidsavtale.

Dersom man går inn for en videreføring av dagens avtale, så bør man se på muligheten for å forenkle og konkretisere avtalen. Det bør også legges opp til at man hver år lager et vedlegg til avtalen som sier noen om hvilket fokus samarbeidet skal ha i det året.

2. Avtaler om samhandling mellom ulike deler av forvaltningen

Avtale om bosetting og asylmottak

KS mål for å inngå en avtale

Innflytelse og frivillighet for kommunesektoren. Gode rammebetingelser.

Ivareta medlemmenes interesser ved bosetting og etablering av asylmottak.

Samtidig som kommunene har et ansvar for at bosetting og asylmottak skal iverksettes.

Avtalen om bosetting er viktig for medlemmene fordi:

- Den sikrer frivillighet for kommunesektoren i bosettingsarbeidet.

- Bosettingsmodellen sikrer at vi unngår tvang. KS deltakelse er betinget av gode rammebetingelser.
- Staten har i større grad vært opptatt av å dekke kommunenes utgifter etter at modellen ble innført.
- Modellen er basert på mest mulig stabilitet i bosettingen. Unngå sekundærflytting, som er svært uheldig både for personene, fra- og tilflyttingskommunen.
- KS har stor innflytelse på hvorvidt man skal bosette i de forskjellige kommuner
- Det er opprettet gode samarbeidsrutiner mellom KS og IMDi, både sentralt og lokalt.
- Det er viktig å ha Nasjonalt Bosettingsutvalg som har faste kontaktmøter og følger opp arbeidet.

Regjeringen ville i utgangspunktet bosette i alle landets kommuner. Dette ville medføre en form for tvang, samt resultert i økt sekundærflytting

Ulemper ved avtalen

KS kan komme i en vanskelig posisjon ved å skulle arbeide for kommunenes interesser og samtidig være pådriver for å overtale kommunene til å øke bosettingen. Så lenge vi har en modell som i utgangspunktet er hensiktsmessig for alle kommuner, har ikke dette vært noe stort problem.

Vurdering

Det er viktig å videreføre avtalen. KS tilføres også midler slik at vi kan ha ekstra ressurser på området for å følge opp avtalen.

Avtalens del om asylmottak (ny fra 2009)

Utgangspunkt

Innflytelse/frivillighet /gode rammebetingelser. KS gikk inn i avtalen for å sikre kommunenes interesser mht opprettelse/avvikling av asylmottak. KS påtok seg også et ansvar for å sikre at kapasiteten i asylmottak og omsorgsentre var tilpasset behovet.

Fordeler ved avtalen

Det ble en umiddelbar forbedring i informasjonen og kontakten med kommunene ved etablering av mottak sommeren 2008, da det tidligere var stor misnøye fra kommunene.

Ulemper ved å ha en avtale

- Innflytelse: Kommunene har hatt liten innflytelse på om mottak skal opprettes/legges ned. En kommune pålegges oppgavene som vertskommune. Oppsigelse av mottak er 3 mnd, kommunene kan bli sittende med overflødig personell.
- KS er ikke involvert i avgjørelser vedrørende opprettelse/nedlegging av mottak
- Flere vertskommuner har store utgifter til barn som trenger spesialundervisning i grunnskolen. KS har tatt opp dette temaet over flere år uten at det har lyktes å få staten til å kompensere dette, til tross for at mottak er et statlig ansvar. Rammebetingelsene er generelt for dårlige på skolesiden.
- Det har ikke vært etablert noen faste samarbeidsrutiner for oppfølging av avtalen
- Det bør legges inn større mulighet for innflytelse/involvering fra KS side og det må etableres samarbeidsrutiner hvis denne delen av avtalen skal videreføres.

Samarbeidsavtale om styrket samarbeid NAV og utdanningsmyndighetene

Hovedstyret i KS behandlet i fjor høst videreføring av de dagjeldende to samarbeidsavtalene mellom KS og AD om NAV-reformen, og konkluderte med videreføring som en avtale. Dette er så langt ivaretatt ved at den ene avtalen utløp ved sist årsskifte og ble erstattet av en kort felleserklæring mellom AD (som ikke inngår i konsultasjonsordningen).

Felleserklæringen bekrefter intensjonen i den tidligere rammeavtalen om av arbeids- og velferdsforvaltningen er et samarbeid mellom staten og kommunen som likeverdige parter. Videre sier den at AD og KS skal gi gjensidig informasjon om relevante forhold knyttet til utviklingen av arbeids- og velferdsforvaltningen. Partene skal møtes hvert halvår.

AD ønsker å videreføre avtale med KS om styrket samarbeid mellom Arbeids - og velferdsetaten og lokale utdanningsmyndigheter i fylkeskommuner/kommuner. Målet for avtalen er å få flere i arbeid eller utdanning gjennom mer effektiv samordning av partenes samlede virkemidler.

Avtalen ble i fjor evaluert av SINTEF teknologi & samfunn, som konkluderte med at avtalen bidrar til å legitimere og forplikte det lokale samarbeidet. Samtlige fylkeskommuner har inngått forskjellige versjoner av samarbeidsavtaler med lokal Arbeids- og velferdsetat. Dette kunne tilsi at den sentrale avtalen mellom AD og KS like gjerne kunne opphøre, men SINTEF vurderer at denne fortsatt har en viktig funksjon i å signalisere og støtte opp om det lokale samarbeidet. Det er et mangfold i lokale samarbeidsprosjekter, men følgende områder går igjen i nesten samtlige fylker: a) samarbeid om etablering av karrieresentra, b) samarbeid om realkompetansevurderinger, herunder yrkesprøving for arbeidssøkere, c) samarbeidsprosjekter for å redusere frafallet i videregående opplæring, herunder samarbeid om Oppfølgingstjenesten og ungdom som faller utenfor utdanning og arbeidsliv.

Vurdering

Administrasjonen er i tvil om ”trusselen” om lovregulering av feltet er stor. Å inngå avtaler primært ut fra den symbolverdi/signaleffekt de har, er ikke i tråd med de overordnede prinsippene for avtaleinngåelse som er referert til innledningsvis. Primært vil derfor administrasjonen anbefale at en slik avtale ikke fornyes, og at samarbeid mellom lokale og regionale myndigheter og staten om felles mål i utdannings – og arbeidsmarkedspolitikken heller berøres i en kvalitetsavtale for utdanningssektoren.

Ut fra hensynet til å unngå sektorisering, ville administrasjonen ønske at en avtale mellom KS og Arbeidsdepartementet hadde et videre perspektiv enn et samarbeid kun mellom NAV og utdanningsmyndighetene. En generell avtale som understreker at videre utvikling av NAV skal skje i et reelt, likestilt partnerskap, ville da være interessant.

Som nevnt overfor synes det å være et klart ønske fra fagdepartementets side om en fornyet avtale. På bakgrunn av at denne (sentrale) avtalen i svært liten grad binder ressurser i KS eller i kommunene, er det neppe svært viktig for KS å skulle avslutte avtalen – dersom staten insisterer på en videreføring.

3. Avtaler om samfunnsutvikling

Samarbeidsavtale om programmet ”*Livskraftige kommuner*” og Samarbeidsavtale om Grønne Energikommuner (tilleggsavtale) forlenges ikke på grunn av at programmet avsluttes 31.12.2010.

Samarbeidsavtale om landbruks- og næringsutvikling i kommunesektoren skal ikke reforhandles pga utløpsdato er 31.12. 2012.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

10/35 KS' arbeid med innovasjon - så langt

Saksgang	Møtedato	Saknr
Rådmannsutvalget		
Hovedstyret	21.10.2010	10/35

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Bakgrunn

KS fikk på siste Landsting og på Landsstyret i 2008 i oppdrag å sette innovasjon og nyskaping på dagsorden. Hovedstyret vedtok videre i desember 2008 at KS skal lage en strategi for innovasjon i kommunesektoren, og i desember 2009 gikk Hovedstyret inn for at KS etablerer et ”innovasjonssystem”. I dette ligger det at KS i samarbeid med andre aktører og miljøer fører dialog, skaper debatt, produserer kunnskap og gode eksempler, samt får rollen som fødselshjelper for innovasjon blant våre medlemmer.

I KS' langtidsstrategier 2008-2012 er innovasjon et gjennomgående tema. KS skal være bidragsyter til at medlemmene evner å utløse egen innovasjonskraft. Kompetanse og ledelse er betraktet som nøkkelen til en nyskapende kommunesektor. Det pekes på behovet for innovasjonsprosjekter som synliggjør løsninger på framtidens utfordringer

Også Innovasjonsmeldingen, St. meld. Nr. 7 (2008 – 2009), legger tydelig vekt på innovasjon i offentlig sektor. Det forventes økt fokus på incentiver som bidrar til fornying av offentlig sektor og det forutsettes enda større grad av involvering av innbyggere i utvikling, gjennomføring og evaluering av tjenester.

Kommunal innovasjon – hva ligger i begrepet?

Innovasjon er et begrep mange oppfatter som ”ukommunalt”. KS tar utgangspunkt i utfordringene kommunesektoren står overfor når vi setter innovasjon på dagsorden blant våre medlemmer. Vi har en ressursbruk i verdenstoppen og økende behov for kommunale tjenester i tida framover, samtidig som ressursene vil avta. Økt innovasjon er ett av svarene på disse utfordringene. Generelt kan innovasjon bli definert som endring, men det er ikke all endring som er innovasjon. Det er når de offentlige oppgavene krever helt nye arbeidsprosesser og løsninger med flere aktører involvert, at tradisjonelt utviklingsarbeid ikke er tiltrekkelig. Arbeid for å oppnå innovasjon har en eksperimenterende form som innebærer en viss porsjon risiko, da resultatet på forhånd ikke er kjent. KS' utgangspunkt er at innovasjoner ikke er gode ideer, men gjennomført forandring. Innovasjon er noe som faktisk gjør en forskjell i form av ny praksis, ny tjeneste eller nye former for samarbeid. Kommunenes særpreg som sektorovergripende innebærer at innovasjoner skapes på ulike måter og på en rekke områder, som innen tjenesteproduksjon, næringsutvikling og demokratiutvikling. Det er med dette som bakgrunnsteppe at arbeidet nå har kommet i gang.

Innovasjonsalliansen etablert

Vi vet at kommunene ikke kan drive godt innovasjonsarbeid alene, akkurat som andre virksomheter ikke er innovative i isolasjon. Skal vi tenke nytt, må vi bryne oss på noen som tenker annerledes. Både KS' og kommunenes arbeid med innovasjon må skje med utstrakt grad av omgivelsesorientering. Det innebærer å invitere til samarbeid med andre virksomheter. I mars ble derfor en innovasjonsallianse for kommunesektoren etablert.

Innovasjonsalliansen består så langt av følgende aktører:

Alta kommune
Arendal kommune
Bærum kommune
Eidsvoll kommune
Flekkefjord kommune
Fjell kommune
Gjøvik kommune
Kongsberg kommune
Kongsvinger kommune
Sarpsborg kommune
Ski kommune
Stavanger kommune
Tromsø kommune
Vågå kommune
Indre Namdal regionråd (representert ved kommunene Grong og Lierne)
Møre og Romsdal fylkeskommune
Nordland fylkeskommune
Ungt Entreprenørskap
Borg Innovasjon
NHO
Hagenutvalget
Difi
Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Handels- og næringsdepartementet
Innømed
Norges Forskningsråd
Innovasjon Norge
Distriktssenteret
Sykepleierforbundet
NAV
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Etableringen av alliansen har skapt stor interesse hos våre medlemmer og samarbeidspartnere, og flere har ytret ønske om å få delta i dette miljøet. Fagforbundet er på vei inn. I tillegg er det sendt invitasjon til Skånland kommune, Stryn kommune, Norges Røde Kors, Ferd Sosiale Entreprenører, Norges Studentorganisasjon og Alarga. Ytterligere utvidelse av alliansen vurderes fortløpende.

Innovasjonsalliansen møtes fire ganger i 2010, og dette første året brukes i hovedsak som et etableringsår. På de tre samlingene som så langt er gjennomført har alliansen brukt tid på å bygge en felles plattform for det videre arbeidet, innhente kunnskap fra andre miljø, iverksette forskningsprosjekter og drøfte velferdsutfordringene. Det faktum at innovasjon

som politikkområde og alliansen er en ny arbeidsform for KS og i tillegg så bredt sammensatt, innebærer at vi i fellesskap trenger å bruke tid på form og innhold i arbeidet.

Innovasjonsalliansen har satt seg følgende fire mål for 2010:

1. Innovasjonsalliansen har satt kommunal innovasjon på dagsorden og ”berørt” kommunene
2. Innovasjonsalliansen har framskaffet kunnskap om virkemiddelapparatet og suksesskriterier for kommunal innovasjon
3. Innovasjonsalliansen har vært synlig og skapt debatt
4. Innovasjonsalliansen har startet arbeidet med å bygge opp en idébank med gode eksempler og mulige løsninger

Alliansen har altså som mål å *berøre* kommunene i 2010. Innovasjon som tema og Innovasjonsalliansen som aktør har derfor vært å finne på mange ulike arenaer; blant annet på Kommunedagene, Arendalskonferansen og på NHOs Småtinget. Utover høsten er også innovasjon tema på flere av KS’ høstkonferanser, og alliansen er medarrangør for konferansen Partnerskap for helseinnovasjon under Oslo Innovation Week og bidragsyter på Innomedkonferansen og på NOKIOS-konferansen. Innovasjonsalliansen er også delaktig på mange mindre møteplasser. Videre er Innovasjonsalliansen aktiv med egen Facebookside, og informasjon publiseres fortløpende på www.ks.no Den fjerde samlingen i alliansen vil finne sted i Molde 2. desember 2010.

Nordisk samarbeid

Våre naboland har kommet lenger enn Norge når det gjelder innovasjon i kommunesektoren. Innovasjonsalliansen har etablert kontakter både i Danmark og Sverige. Vi ser at vårt arbeid også har interesse og overføringsverdi til deres prosesser. Representanter fra begge land deltok på Innovasjonsalliansens andre samling, og deres innspill og gode råd utgjør en viktig kunnskapsbase for alliansens videre arbeid. Vi legger opp til flere treffpunkter i tiden som kommer. Blant annet skal flere representanter fra Innovasjonsalliansen delta på Innovationsdagen 2010 i regi av danske KL.

Kunnskapsgrunnlag

Et solid kunnskapsgrunnlag utgjør en viktig base for det framtidige arbeidet. Det er derfor iverksatt to FoU-prosjekter der Innovasjonsalliansen er referansegruppe. Resultatene fra prosjektet ”Virkemiddelapparatet og kommunene” vil foreligge i slutten av oktober. Utredningen har som hovedmål å undersøke om eksisterende virkemiddelapparat er innrettet slik at det kan bygge opp under kommunalt innovasjonsarbeid i bred forstand. Resultatene fra denne undersøkelsen vil brukes av både KS og Innovasjonsalliansen til å peke på eventuelle mangler ved dagens ordninger, og hva som kan være gode grep å ta for å støtte opp om kommunenes innovasjonsarbeid. Et noe større prosjekt ”Suksessfaktorer og barrierer i kommunesektorens innovasjonsarbeid” er ferdig i januar 2011. I dette prosjektet gjennomføres casestudier i flere kommuner, og målet er å finne fram til noen felles kjennetegn i prosessen fram til en realisert innovasjon – hva gjorde kommunen? Disse to prosjektene vil danne et viktig grunnlag for fortsettelsen av arbeidet med innovasjon i KS. Det vil sannsynligvis bli behov for å gjennomføre ytterligere forskningsprosjekter i årene som kommer.

Eksemplets makt og diskusjoner vi står i nå

Innovasjonsalliansen har satt seg som mål å *bevege* kommunesektoren fra 2011, dette innebærer at alliansen skal bidra til at kommunene kommer i gang med konkret innovasjonsarbeid. For å få dette til skal vi utvikle en kunnskapsbase, der vi synliggjør det arbeidet som allerede er gjort og også vektlegger å få fram hvorfor man har lyktes eller

ikke. Dette for å tydeliggjøre mulighetene og gevinstene som ligger i en satsing på kommunal innovasjon.

I tillegg til de spørsmål de to FoU-ene fokuserer på er alliansen nå særlig opptatt av disse problemstillingene: ”Hvilke prosesser skaper resultater? Hvilke mennesker bidrar til innovasjon? Hva kjennetegner en kommune med god innovasjonskultur og hvordan kan ordførere og rådmenn drive innovasjonsledelse? Hvordan organiserer en kommune seg så den klarer å drive både med innovasjon og drift?” Dette er spørsmål alliansen vil arbeide videre med framover. Intensjonen er å få på plass en ”verktøykasse for kommunal innovasjon” der kommunene kan hente inspirasjon og praktiske råd til bruk i sitt arbeid med innovasjon.

Velferdsteknologi

KS ser på velferdsteknologi som ett viktig bidrag i arbeidet med å finne nye løsninger på velferdsutfordringene. Velferdsteknologi er brukerrettede teknologier, som har til hensikt å understøtte og forsterke brukernes trygghet, sikkerhet, muliggjøre økt selvhjulpenhet, medbestemmelse og livskvalitet. I enkelte sammenhenger blir slik teknologi også omtalt som omsorgsteknologi.

KS og NHO ønsker begge et løft for forskning, innovasjon og praktisk utvikling av velferdsteknologi. Kommuner og bedrifter har felles interesse av at det satses på nye løsninger i omsorgen. I 2009 samarbeidet KS og NHO om et forprosjekt om arbeidskraft og teknologi, ARTE¹. Utgangspunktet for prosjektet er at mer bruk av velferdsteknologi kan være et viktig bidrag for å frigjøre mer tid og ressurser til bedre tjenester på de høyest prioriterte områdene. KS og NHO foreslår som et resultat av prosjektet at velferdsteknologi gjøres til satsningsområde i møtepunktet mellom helse, omsorg og innovasjon. Stimuleringstilskudd fra staten er et virkemiddel som er foreslått.

KS etterlyser en nasjonal politikk på velferdsteknologiområdet. Innovasjon i helsesektoren tar gjerne ti år. Nasjonale og lokale myndigheter må derfor satse nå for at vi skal være forberedt når utfordringene kommer. Utvikling og utprøving av denne teknologien krever arenaer for samarbeid mellom næringsliv, kommuner, forskningsmiljøer og brukergrupper. Slike arenaer må derfor etableres både nasjonalt og lokalt.

Nasjonalt program for leverandørutvikling

KS inngikk høsten 2009 partnerskap med NHO om innovasjon i offentlige anskaffelser, et femårig nasjonalt program for leverandørutvikling. Programmets mål er bedre tjenester for stat og kommune, økt konkurransevne for næringslivet og bedre utnyttelse av samfunnets ressurser. Programmet fokuserer på nasjonale satsingsområder innen energi og miljø og folkehelse/pleie og omsorg. Offentlig sektor bruker i overkant av 300 mrd kroner i året på anskaffelser, og kommunesektoren står for ca. en tredel av dette. Det handler ikke bare om leverandørutvikling, men om at det offentlige som krevende kunde også skal gi seg selv muligheten til å bli mer innovativ i egen tjenesteyting og –utvikling. Erfaring viser at manglende kunnskap og kompetanse om regelverk, metodikk og måter å organisere offentlige innkjøp ofte er en utfordring når det gjelder innovasjon i offentlige anskaffelser. Økt kunnskap er nøkkelen til innovative innkjøp. Suksessfaktoren er å involvere bedriftene tidligere og bruke planleggingsfasen i anskaffelsesprosessene bedre.

¹ ARTE = arbeidskraft og teknologi. En rapport om velferdsteknologi, muligheter, status og behov. Vedtatt i NHO og KS juni 2009.

Resultatene fra en undersøkelse² som ble gjennomført nylig viser at potensialet er stort for å styrke innovative kommunale innkjøp, og at kommuner og fylkeskommuner mangler en innovasjonsstrategi. Ønsket om å satse på innovasjon er imidlertid sterkt. Resultatet av leverandørutviklingsprogrammet vil være innovasjon for næringslivet, men også innovasjon i kommunens tjenester.

Innomed

Det er etablert samarbeid med Innomed³ knyttet til innovasjon i helse og omsorg. KS sitter i styringsgruppa for Innomed og flere av KS regionkontor samarbeider med Innomed om nye løsninger innen helse- og omsorgssektoren. KS har tro på at Innomeds metode og bistand er nyttig for våre medlemmer, men Innomed har så langt hatt hovedtyngden av sin virksomhet rettet mot spesialisthelsetjenesten. KS har derfor i styringsgruppa tatt til orde for at Innomed styrkes for å sette ytterligere fart på praktisk innovasjonsarbeid i kommuner og fylkeskommuner.

Indikatorutvikling innovasjon i offentlig sektor

Statistisk sentralbyrå (SSB) deltar i et nordisk prosjekt om måling av innovasjon i offentlig sektor. Det er utarbeidet et felles spørreskjema som brukes i alle de nordiske landene. Formålet med undersøkelsen er å fremskaffe verdifull informasjon om suksesskriterier og hindringer for innovasjon i offentlig sektor. SSB har utviklet undersøkelsen i nært samarbeid med KS, Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) og Innovasjon Norge, og resultatene vil foreligge senere i høst. Innovasjonsalliansens FoU om virkemiddelapparatet samordner sitt arbeid med SSB-undersøkelsen.

Interessepolitisk arbeid

KS vil parallelt med vektleggingen av kommunalt innovasjonsarbeid jobbe interessepolitisk for å bedre rammevilkårene for nyskaping i kommunesektoren, blant annet gjennom å sette fokus på om virkemiddelapparatet som i dag eksisterer er godt nok for å få til nyskaping. FoU-prosjektet som ferdigstilles i oktober vil gi oss et godt kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet. Den interessepolitiske aktiviteten vil øke i takt med at KS gjennom sitt innovasjonsarbeid avdekker kommunesektorens behov for støtte og risikoavlastning i sitt arbeid med innovasjon.

At KS nå er synlig på innovasjonsområdet blir svært godt mottatt av våre omgivelser.

Sigrun Vångeng

Victor Ebbesvik

10/36 Arbeidet med å bedre gjennomføringen i videregående opplæring - en orientering

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/36
Rådmannsutvalget		

² Spørreundersøkelsen Innovasjon og leverandørutvikling i offentlig sektor, ble gjennomført av Agenda Kaupang på vegne av Nasjonalt program for leverandørutvikling våren 2010.

³ Innomed er et nasjonalt kompetansenettverk for behovsdrivet innovasjon i helsesektoren. Innomed er etablert av Helsedirektoratet på oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet.

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Notatet gir en orientering om gjennomføringen i videregående opplæring, utfordringer for fylkeskommunene og kommunesektoren for øvrig og om nylig etablert samarbeidsprosjekt mellom KD og fylkeskommunene/KS for å bedre gjennomføringen.

Oppmerksomheten rundt frafall

Frafall i Norge er et *stort* problem – som det er i mange europeiske land. Hos oss omfatter det omtrent en tredjedel av hvert elevkull, og det har ikke vært noen nedgang de senere år. Frafall reduserer mulighetene til jobb og øker sjansen for uføretrygd og et voksenliv utenfor arbeidslivet. Dessuten øker sjansen for dårligere levekår og helse gjennom hele livet. Frafall er ikke noe *nytt* problem, men det er blitt mer synlig etter at alle fikk rett til videregående opplæring ved innføring av Reform 94 i dette skoleslaget. Gjennom denne reformen ble dagens 2+2-modell for fagopplæring introdusert (2 år i skole og 2 år som lærling i bedrift). Frafaller er klart størst på det yrkesfaglige området.

Hva er den faktiske situasjonen mht frafall og gjennomføring?

Det er ikke uten videre enkelt å gi en helt presis definisjon av disse begrepene, ettersom videregående opplæring kan gjennomføres etter mange ulike modeller. Retten til videregående kan tas ut i løpet av 5 år. I dette ligger rett til omvalg, rett til pause og rett til lengre tid hvis behov. Det er ulik normert studietid på studieforberedende og yrkesforberedende utdanningsprogrammer – henholdsvis 3 og 4 år (2+2). Hvis man ønsker et enkelt mål på gjennomføring, er det hensiktsmessig å velge **fullført og bestått i løpet av 5 år**.

Ser vi på den faktiske situasjonen med utgangspunkt i denne definisjonen, finner vi følgende prosentandeler for tre påfølgende femårsgrupper, samlet for hele landet:

- 2001-2006: 69,4 %
- 2002-2007: 68,5 %
- 2003-2008: 68,4 %

Det er altså små endringer i andelen som fullfører videregående opplæring i denne perioden – en nedgang på én prosent. Tallmaterialet viser at det er store forskjeller mellom fylkene mht gjennomføringsgrad. I Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag har 72 % av elevene fullført og bestått i løpet av fem år. I Finnmark er andelen 51 %. Størst nedgang i andelen fullført og bestått i løpet av fem år finner vi i Oppland og Vestfold. Nordland og Troms har hatt den største fremgangen.

Tallene for gjennomføring i 2008 for alle fylkeskommunene samlet viser:

- Fullført på normert tid: 56 %
- Fullført på mer enn normert tid: 12 %
- I opplæring fem år etter påbegynt VG1: 6 %
- Ikke fullført: 19 %

Forskning og utredning rundt frafall

NIFU Step er det forskningsmiljøet som har foretatt det mest omfattende forskningsarbeidet på frafall. Deres forskningsprosjekt **"Bortvalg og kompetanse"** fulgte ca 10 000 ungdommer i 7 østlandsfylker fra 2002 til 2007: Ut av ungdomsskolen og gjennom videregående opplæring. Oppdraget var å beskrive og forklare variasjon i bortvalg/fracfall og kompetanseoppnåelse. KS var med og finansierte prosjektet. FAFO presenterte våren 2010

rapporten *"Gull av gråstein"* fra et utredningsoppdrag om frafall. Målet med utredningen var å presentere "... et bidrag til debatten om hvordan gjennomstrømningen kan bedres". Det siste bidraget på området er KS' FOU-prosjekt *"Tidlig innsats og tiltak mot frafall i videregående opplæring gjennom hele oppveksten"* – gjennomført av Rambøll/NOVA og presentert i september 2010.

Nærmere om funnene fra Rambøll/NOVA-prosjektet om tidlig innsats

Prosjektet peker spesielt på de konsekvensene frafallet har på individnivå – med høyere sannsynlighet for arbeidsledighet, uføretrygd og sosial eksklusjon. For det andre pekes det på de samfunnsmessige konsekvensene gjennom bl.a. mangel på faglært arbeidskraft og økte utgifter til trygdeytelser. Rapporten konkluderer bl.a. med at frafall ikke skjer plutselig, men snarere som del av en prosess som kan strekke seg gjennom hele oppveksten. Det er derfor viktig at tiltak settes i verk så tidlig som mulig i utviklingsprosessen, og så raskt som mulig når et problem dukker opp. Overgangsfaser er kritiske tidspunkter hvor problemer kan oppstå, og det er derfor særlig viktig å skape sammenheng mellom trinnene. Overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring er en spesielt utsatt fase.

Det pekes ellers på at barnehage har en sosialt utjevneende effekt – særlig for minoritetsspråklige, barn med lavt utdannede foreldre og barn fra fattige familier. Videre fremhever rapporten at godt læringsmiljø som et vesentlig bidrag til reduksjon av sosial ulikhet.

Frafall skjer ikke plutselig, men er snarere del av en prosess som kan strekke seg gjennom hele oppveksten:

- Det er en kumulativ og langvarig prosess, og kan forstås som en negativ spiral.
- Tiltak bør iverksettes både så tidlig som mulig i utviklingsprosessen, og så raskt som mulig når et problem dukker opp.
- Overgangsfaser er kritiske tidspunkter hvor problemer kan oppstå. Tiltak bør settes i gang tidlig i en ny fase/trinn, og bør søke å skape sammenheng med forrige fase/trinn.

Mht til hvilke tiltak som bør prioriteres i kampen mot frafall, er det ellers verdt å merke seg følgende formulering i Fordelingsutvalgets innstilling (NOU 2009:10 om mulighetene for å redusere de økonomiske forskjellene i Norge): *"Fortsatt vet man svært lite om hvilke tiltak i videregående opplæring som har en signifikant effekt på frafallet."*

KDs kartlegging av situasjonen rundt frafall i 2006

Ikke minst pga foreliggende dokumentasjon av betydelig og vedvarende frafall nedsatte KD i januar 2006 en arbeidsgruppe som skulle vurdere tiltak for bedre gjennomføring i videregående opplæring. KS var representert med ett medlem i arbeidsgruppen. Gruppens rapport ("GIVO-rapporten") ble presentert i august 2006. De viktigste konkrete tiltakene gruppen foreslo, var:

- Videreutvikling/formalisering av lærekandidatordningen
- Introduksjon av en ordning med **"praksisbrev"** (eleven begynner på et spesialtilpasset opplegg i bedrift direkte etter ungdomsskolen og oppnår praksisbrev som dokumentasjon på bedriftsopplæringen – mulighet for å gå videre til fullt fagbrev)
- Flere og mer varierte opplæringsplasser i bedrift og skole
- Satsing på karriereveiledning (i skolen og ved etablering av regionale karrieresentra i hele landet)
- Spesielle tiltak for minoritetsspråklige

Fylkeskommunenes innsats for å bedre gjennomføringen

Bedre gjennomføring ble for alvor en prioritert sak for Forum for fylkesutdanningssjefer (FFU) ved behandlingen av NOU 2008-18: Fagopplæring for framtida (Karlsen-utvalgets innstilling). Tiltak og mål for bedre gjennomføring i den enkelte fylkeskommune og felles strategier for fylkeskommunene har etter hvert blitt en høyt prioritert oppgave i FFU-sammenheng.

KDs initiativ for et samarbeidsprosjekt med fylkeskommunene for å bedre gjennomføringen

Den formelle invitasjonen til å delta i et samarbeidsprosjekt med KD med sikte på bedre gjennomføring, ble gitt av kunnskapsminister Kristin Halvorsen i et møte med FFU 18.2.10. Hun foreslo å etablere et treårig samarbeidsprosjekt med basis i følgende tre hovedpillarer:

- Lage et godt måleapparat
- Bli enig om et måltall for bedre gjennomføring nasjonalt og ett for hver fylkeskommune
- Faste møter mellom KD og FFU i prosjektperioden

Kunnskapsministeren la samtidig inn enkelte føringer, bl.a:

- Det må rekrutteres flere til yrkesfagene ift behovet på arbeidsmarkedet fremover
- Ungdomsskolen må gjøres mer praktisk og moderne – samarbeid med kommunene om dette helt nødvendig

Det ble nedsatt en styringsgruppe på administrativt nivå mellom samarbeidspartene ledet av KD. Gruppen fikk representanter fra administrativt nivå i KD, én representant fra KS, én fylkesutdanningssjef og én fylkesrådmann.

I løpet av våren 2010 var det flere møter mellom fylkesutdanningssjefenes kontaktutvalg og prosjektledelsen i KD om praktisk tilrettelegging av prosjektet i fylkeskommunene. Fylkesrådmannskollegiets arbeidsutvalg (FRAU) ble i den anledning holdt orientert om utviklingen i planfasen.

På regjeringens kontaktkonferanse med fylkeskommunene ultimo mars 2010 var frafall og gjennomføring i videregående opplæring et viktig diskusjonstema på utdanningsområdet.

Endring av prosjektplanen fra KDs side – presentasjon av endret prosjektopplegg: Ny GIV

I møte på administrativt nivå mellom FFU/KS og KD 25.8.10 (i tilknytning til fylkeskommunenes opplæringskonferanse 2010) ble det fra KDs prosjektledelse orientert om at prosjektet hadde fått en noe annen utforming enn opprinnelig tenkt. Det ”nye” prosjektet har fått navnet ”Ny GIV: Tiltak for bedre gjennomføring i videregående opplæring”.

På et møte 14.9.10 med inviterte fylkesordførere, fylkespolitikere/-administrasjon og KS orienterte kunnskapsministeren om prosjektet Ny GIV. Prosjektet er basert bl.a. på følgende elementer:

Grunskolen

- Tidlig innsats
- Oppfølging av nasjonale prøver
- Forsøk med ”arbeidslivsfag” i ungdomsskolen
- Faget ”utdanningsvalg” i ungdomsskolen
- Fravær på vitnemål fra 8. klasse

Videregående opplæring

- Obligatoriske kartleggingsprøver i VG1 (lesing og regning)
- Tett oppfølging av lavt fungerende elever
- Styrking og profesjonalisering av rådgivingstjenesten
- Mer praksisnær opplæring, herunder yrkesretting av læreplanene

Det videre arbeidet i prosjektet ble presentert i form av følgende konkret innsatselementer:

- Tett dialog med partene om å skaffe flere læreplasser
- Flere læreplasser i statlig sektor
- Utrede rett til læreplass (nå uten signaler om korresponderende plikt for arbeidsgivere/bedrifter til å tilby læreplasser)
- Utrede rett til to år i skole i VG3
- 3-årig storsatsing i samarbeid med fylkeskommunene bestående av følgende hovedkomponenter:
 - Felles mål og indikatorsett
 - Delprosjekt 1: Overgang mellom nivåene
 - Delprosjekt 2: NAV/OT-prosjektet

Nærmere om det videre samarbeidet i Ny GIV mellom KD og fylkeskommunene

Ambisjonen er å få til et felles indikatorsett for gjennomføring i videregående opplæring som grunnlag for konkrete mål nasjonalt og for den enkelte fylkeskommune. Indikatorsettet vil bestå av tre elementer:

1. **Indikator for gjennomføring av videregående opplæring:**
Et årskulls oppnådde kompetanse innen 5/6 år
Følge årskull gjennom hele opplæringsløpet
2. **Indikator for årlige overganger i videregående opplæring:**
Informasjon om hvor elevene i VG1, VG2 og VG3 befinner seg påfølgende år
3. **Indikator for frafall fra videregående opplæring:**
Utenfor utdanning på relativt varig basis (to år)
Informasjon om elever med høy sannsynlighet for marginalisering

De to delprosjektene som står sentralt i første del av Ny GIV-prosjektet, har følgende hovedkomponenter:

Overgangsprosjektet

Dette delprosjektet tar utgangspunkt i den nære sammenhengen mellom faglige prestasjoner på ungdomstrinnet og senere frafall i videregående. Målgruppen for tiltak er meget svakt presterende elever i 10. trinn. Elevene/foresatte inngår en avtale som innebærer tett oppfølging gjennom resten av ungdomstrinnet og store deler av videregående opplæring. Delprosjektet skal legge stor vekt på tilegnelse av grunnleggende ferdigheter, og det legges opp til intensiv opplæring i siste halvdel av 10. trinn og i videregående opplæring. Det vurderes felles skoling av lærere i de to skoleslagene. Fylkeskommunene og kommunene vil være likeverdige parter i dette delprosjektet, og de skal sammen arbeide for å hjelpe den aktuelle elevgruppen til å oppnå fagbrev eller vitnemål.

OT/NAV-prosjektet

Målgruppen her er ungdom mellom 16 og 19 år som står utenfor både utdanning og arbeid. Det dreier seg i utgangspunktet m.a.o. om NAVs målgruppe. Det er et mål at denne gruppen skal motiveres for deltakelse i formelle utdanningsløp mot praksisbrev, lære kandidat eller fagbrev.

En alternativ vei er kombinere arbeidspraksis og opplæring med sikte på å komme inn i ordinært arbeid. Det forutsettes etablert et forpliktende samarbeid mellom oppfølgingstjenesten (OT) og NAV. Fylkeskommunene skal ta initiativ til å etablere et formelt samarbeid med NAV og eventuelt andre aktører som kan hjelpe til med å forsterke oppfølgingen rundt disse ungdommenes livssituasjon.

Ledelse av det nasjonale prosjektet og delprosjektene

De to delprosjektene skal ha en nasjonal prosjektledelse og i tillegg fylkeskommunale prosjektledelser. Styringsgruppen for hovedprosjektet Ny GIV forventes å være den samme som for det tidligere ”Gjennomføringsprosjektet” supplert med representanter for AD/NAV og muligens også BLD.

Spesielle utfordringer for fylkeskommunene/kommunesektoren ifm Ny GIV-prosjektet

Kommunene er ikke representert i ledelsen av prosjektet Ny GIV. Ikke desto mindre spiller de en svært viktig rolle, spesielt i delprosjektet om overganger. Omfang og roller i samarbeidet mellom fylkeskommune og kommuner må avklares. Samarbeid mellom fylkeskommunen og den største kommunen i fylket, eventuelt de to største, vurderes å være det som er realistisk å få til. FFU har presisert overfor KD at det må settes av midler til å ansette egne prosjektledere i de aktuelle kommunene. Kommunenes deltakelse i prosjektet vil bli drøftet i rådmannsutvalget, slik at den nødvendige forankringen sikres.

Det er viktig at KS i prosjektet er tydelig på at frafall er en gjennomgående utfordring i hele det 13-årige løpet, slik det bl.a. pekes på i KS-prosjektet om tidlig innsats. Samhandling mellom nivåene vil være en forutsetning for å oppnå resultater.

Det har helt fra starten av prosjektet vært utfordringer knyttet til forankring og påvirkning av prosjektets innhold. Ikke minst har det fra KS' og fylkeskommunenes side vært understreket at det må foretas en klar prioritering mellom de mange foreslåtte tiltakene og samtidig sikre nødvendig finansiering av disse. Fra KS' side er derfor representasjon i prosjektets styringsgruppe viktig. Det er også avgjørende at kommunesektoren/KS trekkes aktivt med i arbeidet med indikatorutvikling – dette for å sikre at valg av styringsindikatorer også gjenspeiler behovet for styringsinformasjon på lokalt nivå.

KS vil nå også tilby nye ”effektiviseringsnettverk” for videregående opplæring, hvor indikatorutvikling og økt gjennomføring er viktige elementer.

Møte på politisk nivå 30. november 2010

KD vil 30.11.10 arrangere et møte på politisk nivå mellom KD og fylkesordførerne. Møtet vil bli ledet av kunnskapsministeren. Det legges opp til et rundebordsmøte med begrenset deltakelse.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

10/37 Engasjement – revisor for KS

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/37

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Brev fra Ernst&Young datert 29.09.10 angående engasjement som revisor for KS vedlagt.

Notatsaker

10/5 KS kommunikasjonsutfordringer i offentligheten

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	21.10.2010	10/5

Forslag til vedtak

Notatet ble diskutert. Adm.dir. tar med seg signalene i det videre arbeid.

Notatets fakta

Foran kommunevalget i 2007 diskuterte hovedstyret de kommunikasjonsutfordringene valget kunne skape for KS som medlemsorganisasjon, hvordan organisasjonen burde håndtere saker og hvilken rollefordeling som var nødvendig for at KS kunne være offentlig synlig uten å bli oppfattet som en partipolitisk aktør. Resultatet av diskusjonen var at alle ansatte fikk innføring i en ny "vær varsom-plakat" for saker og vedtak i styrende organer og i KS' informasjonspolicy.

Kommunevalget i 2011 aktualiserer disse spørsmålene og det er behov for å analysere utfordringene og rollefordeling mellom administrasjon og politisk ledelse i lys av KS' kommunikasjonsutfordringer allerede nå. Hovedstyret har bedt om et notat på styremøtet i oktober.

Kommunikasjonsstrategi, informasjonspolicy og rollepraksis har blitt utviklet gjennom en langvarig prosess med styret. Dette notatet vil derfor summere opp utfordringer som har styrt utviklingen, hvilke erfaringer det har gitt KS og ikke minst de nye utfordringer som KS nå står overfor og hvordan disse kan møtes.

Tung start for en ny informasjonspolicy:

I 1993 hadde mange ansatte i KS en ren sekretariatsbevissthet.

Ved rekruttering av ny ledergruppe i KS i 1993/94 ønsket daværende Sentralstyre å få utarbeidet en ny tidsriktig, informasjonspolicy for å sikre at KS ble synlig gjennom en mer aktiv, utadrettet medlems- og medieinformasjon. Den grunnleggende informasjonspolicy for KS ble vedtatt i styret i 1994 og presentert for Landsstyret høsten 1994.

Å implementere den nye informasjonspolicyen var derimot meget vanskelig. Det var mange avstemninger og dissenser i styret og dermed vanskelig å kommunisere klare budskap til myndigheter, medlemmer og media.

Blant ansatte var det mange som oppfattet styret delt i en posisjon og en opposisjon, mer enn som et styre i en samlende medlemsorganisasjon. Mange ansatte var nervøse for å stikke hodet fram i media og risikere kritikk. Fra 1993 til 2001 var KS' administrerende direktører selv lite aktive overfor og i media, men fungerte mer som "generalsekretærer".

Dette gjorde det meget vanskelig for KS å bli synlig.

Stor medlemsundersøkelse i 1995

Den første store medlemsundersøkelsen (ordførere & rådmenn) var i 1995. Undersøkelsen viste:

- medlemmene (ordførere & rådmenn) hadde liten kjennskap til KS
- nesten halvdel var litt eller ganske misfornøyd med KS
- medlemmene oppfattet KS som for politisert og for lite som en reell medlemsorganisasjon
- medlemmene oppfattet KS som en svak og lite synlig påvirker
- medlemmene oppfattet KS som traust.
- medlemsinformasjon, arbeidsgiverarbeidet og konferansene fikk høyeste "karakterer"

Fra sekretariat til medlemsorganisasjon:

Styret ønsket et mer synlig KS og i årene 1996 til 1999 brukte KS store summer på eksterne konsulenttjenester for å utvikle sin strategi og kommunikasjonsstrategi (Konsensus + Skjervengen og Gerhardsen).

I 1997 diskuterte sentralstyret konsensusrapporten "Scenarier for KS" der det ble konkludert:

"KS må i framtida endre rolle fra å være sekretariat for politisk ledelse til å bli serviceorganisasjon for medlemmene. Da vil KS ha to hovedfunksjoner, som interesseorganisasjon for medlemmene i forhold til staten og opinionen i "interessekampen" og som arbeidsgiverorganisasjon for fylkeskommunene, kommunene og kommunalt eide bedrifter i "lønnskampen."

Administrerende direktør startet arbeidet med å omorganisere KS og endre de ansattes bevissthet fra sekretariat for styrebetjening til å bli leverandør til medlemmene, strategisk styrt og kontrollert av styret.

Gjennomslaget i media var fremdeles svakt. Mye av den gamle sekretariatskulturen var preget av formulering av (splittende) meninger. Å skape et synlig KS og bygge merkevare gjennom meninger er ikke enkelt ettersom hvert enkelt parti nødvendigvis har klarere budskap og spissere meninger enn det en medlemsorganisasjon kan tillate seg. I spennet mellom medlemmers, medias, medarbeideres og styrets ulike ønsker ble merkevarearbeidet ullent og tannløst. KS fikk ingen god mottakelse i media, men ble beskrevet gjennom oppslag om "gråtekonene" og budskapene fra KS fikk bl.a. overskrifter som "alltid noe vondt og leit", "det går fra ille til enda verre" osv.

Utfordringen var klarere dokumentasjon og interesseivaretagelse og dette ble prioritert opp i møtet med media. Interessepolitisk direktør fikk en noe mer synlig rolle og dette ga noe økt synlighet for KS i media, dog ikke gjennomslagskraft til å sette dagsorden.

Ny medlemsundersøkelse 2000/2001:

Tross mediekritikk syntes den økte synlighet i media og i nye medlemskanaler som ks.no å styrke KS' omdømme blant medlemmene.

-Antall litt & ganske fornøyde steg kraftig til 69%. Også denne gang var det medlemsinformasjon og arbeidsgiverarbeidet som fikk best "karakter"

-Antall litt & ganske misfornøyde sank kraftig og var nå "kun" 30 %

43 % av medlemmene var negative til det de oppfatter som politisering av styrearbeidet i KS.

Men under 50 % var fornøyd med KS' synlige påvirkning i offentligheten, og hele 80 % rangerte dette som viktig. Her mente medlemmene at det var et stort gap mellom viktighet og dyktighet.

I undersøkelsen måtte KS fortsatt tåle å bli karakterisert som traust og som for politisert og for byråkratisk.

Økte krav til kommunikasjonsarbeidet:

Fra 2002 ble det stilt nye krav til medlemsarbeidet i KS.

-Arbeidet skulle synliggjøres både for medlemmer og media og forbedres på grunnlag av medlemsmålinger og opinionsmålinger

-Det skulle settes dagsorden gjennom kunnskap - KS skulle spisses og profileres som faglig ekspertorganisasjon, gjennom fag og dokumentasjon og som interesseorganisasjon for medlemmenes interesser(meninger er på billigsalg)

Etter landstinget 2004 ble det gjennomført en omfattende seminarrekke for sentralstyret/hovedstyret, for å utvikle KS' kommunikasjonsstrategi og informasjonspolicy. I 2004 gjennomførte styret seminar (i Molde) om kommunikasjonsstrategien og forsterket informasjonspolicyen fra 1994.

En ytterligere utvikling skjedde i oppfølgingsseminar hos KL (Danmark) i 2005 og resultatet ble "selvforklarende vedtak" som skulle brukes direkte i elektroniske nyhetsbrev, som informasjon til medlemmer om styrets arbeid og påvirkning på vegne av medlemmene. Disse vedtakene ble brukt som styrets "mandat" av administrasjonen og gjorde at personer som media oppfattet som spennende med større frimodighet kunne være synlig og tydelig i massemedia.

Dette ble fulgt opp av diskusjon i styret om rollefordelingen mellom styret og administrasjonen og i 2006 diskuterte styret notatet "Fra styrt informasjonspolicy til mediestyrt praksis". Styret konkluderte med at det i det aktuelle mediebildet ikke var mulig eller ønskelig med strenge og faste regler. Styreleder, adm.dir. og kommunikasjonsavdelingen måtte sammen finne praktiske løsninger som sikret KS god omtale.

Fra trusler om splittelse til en samlende medlemsorganisasjon

Fra slutten av 90-årene og fram mot Landstinget i 2004 var kritikken mot KS sterk fra en rekke partier og medlemmer. FrP fremmet på gjentatte Landsting forslag om å nedlegge KS, Høyre gjennomførte strategimøte på Clarion Hotell i Stavanger og drøftet samme spørsmål, Hordaland gikk til utmeldelse, Stavangers ordfører forlot Landstinget i 2000 og Bergen vurderte og truet en rekke ganger med utmeldelse. Landstinget i 2004 vedtok å kutte kontingenten til KS.

Dette Landstinget ble imidlertid et vendepunkt, der hovedstyret og styreleder for første gang ble valgt enstemmig i delegatenes forsøk på å bygge KS som en medlemsorganisasjon. Ettersom MMI-rapportene konkluderte med at medlemmene var negative til det de oppfattet som partipolitisk splid i KS, ble administrasjonen nå brukt offensivt i profilering og markedsføring av KS som en samlende medlemsorganisasjon.

Administrasjonen ble sendt til de mest kritiske lokalpolitiske grupper, til KrF, Høyre og til FrP's lokalpolitiske "Landsmøte" i Geiranger. Administrasjonen ble også sendt til ordførerne i Stavanger og Bergen for å tilbakevise myter om KS og presentere styrets utvikling av arbeidsform og innsats for medlemmenes fellesinteresser.

Etter valget i 2007/foran Landstinget i 2008 reiste representanter for administrasjonen til de fleste konstituerende møter for å presentere KS-styrets arbeidsform og resultater, hvordan KS hadde utviklet seg fra meningsprodusent til faglig ekspertorganisasjon. I innledningene presenterte de konklusjoner fra medlemsundersøkelsene og presenterte medlemsønsker om at valgmøtene i sine valg av delegater tenkte medlemsbehov, både når de satte sammen en delegasjon av partirepresentanter og når de møtte til Landsting.

Dette ble tatt meget godt i mot av delegatene og administrasjonen fikk ros i Hovedstyret. Ved lanseringen av medlemsdebatten om "Rikdommens dilemma" var det også administrasjonen som på oppdrag innledet til debatt på strategikonferanser og i diverse kommunestyre.

Styret har gjennom årene diskutert og bevisst brukt det "upolitiske fortrinn" administrasjonen har i møte med politikere som ellers lett kan betrakte hverandre som motstandere.

For å styrke KS oppslutning som medlemsorganisasjon og styrets legitimitet i medlemsmassen, ble det foran valget i 2007 (og etterfølgende Landsting) arrangert seminar om kommunikasjonsutfordringene i et valgår. Styrediskusjonen ble fulgt opp med en "vær

varsom-plakat” til alle tillitsvalgte og styremedlemmer. Informasjonsansvaret vedtatt i 1994 og kommunikasjonsstrategien etter seminarerne i Molde og i KL ble understreket.

Vær varsomplakaten i KS

*Saker og vedtak utformes normalt slik at de kommuniserer at de politisk tillitsvalgte i KS er medlemsvalgte (i KS er ingen folkevalgte)

*Saker og vedtak bør derfor utformes slik at de inviterer til medlemsvedtak på tvers av partier.

*Saker og vedtak som kan invitere til splittelse avklares på forhånd med adm.dir.

*Styre- og utvalgssaker skrives slik at de kommuniserer at sentralstyret ivaretar medlemsinteresser

*Forslag til vedtak skal være selvforklarende og skrives slik at andre ikke må lese saken og protokollen for å forstå vedtaket eller kunne følge det opp.

*Skriv så kortfattet, poengtert og konkret som saken gjør mulig.

*Administrasjonen i KS skal forholde seg til styrevedtaket som sådan som ”mandat” – og ikke til synspunktene fra styrets enkeltmedlemmer.

Informasjonsansvaret i KS

Den som har saken i arbeid har også informasjonsansvaret.

*Hvem svarer for fag, fakta, dokumentasjon og faktiske forhold:
så som avtaler, saker under forberedelse osv?*

Det gjør enhetsledere eller delegerte fagansvarlige.

Hvem beslutter KS sine meninger

Det gjør styrende organer i KS

Hvem svarer for KS' policy?

Det gjør politisk ledelse og adm.direktør eller de som får oppgaven delegert.

KS' utfordringer, motparters og direktoraters omtale av kommunesektoren i media, behovet for å styrke medlemmenes omdømme, tariffkonflikter, Terrasaken, etikksaker osv, har ført til et helt annet behov for å være på hugget og såpass spisset at KS får ordet i media.

Adm.dir. oppfordret enhetslederne til å bli langt mer aktive i media.

Etter medievennlig briefing og opptreden under Terrasaken og etter Hovedoppgjøret i 2007, ble administrasjonen sterkere etterspurt av media. KS fikk økt oppmerksomhet og økt forståelse for kommunesektorens vanskelige rammevilkår. Administrasjonens økte vekt på fagkunnskap, evne til rask service, evne til spissing av budskap på kort varsel, ga økt gjennomslag i media og økt synlighet overfor medlemmer og myndigheter.

Medlemsundersøkelsen av 2009 indikerer at denne form for kommunikasjonsarbeid har bidratt til sterkt styrket omdømme for KS (og økt kontingent i 2008). Trusler om utmeldelse er erstattet av godord.

Medlemsundersøkelsen 2009-gleder og utfordringer:

-Antall godt/meget godt inntrykk av KS er nesten fordoblet fra 1995- til 2009. Til 93%.

-89 % er nå meget fornøyd/godt fornøyd med medlemskapet i KS.

-Hele 91% sier at de stoler på KS.

-De negative karakteristikkene av KS er borte.

Informasjon til medlemmene og arbeidsgiverarbeidet får høyest karakter.

Men i påvirkningsarbeidet overfor statlige myndigheter (bl.a. gjennom media) er det et meget stort gap mellom medlemmenes oppfattelse av viktighet (64%) og av KS innsats. (18%)

Påvirkning overfor offentligheten (bl.a. gjennom media) har også et meget stort gap mellom viktig 45 % og tilfredshet 8%.

Opinionens syn på KS – en utfordring:

KS har i de senere år målt sitt omdømme i opinionen. Gjennom Synovate/MMI's årlige profilundersøkelse av 40 organisasjoner måles organisasjonene både positivt og negativt på bl.a. samfunnsansvar, gjennomslag, åpenhet og informasjon samt totalinntrykk. Resultatene samsvarer ikke med medlemsundersøkelsenes positive utvikling, men viser at det er helt nødvendig med et intensivt og styrket mediearbeid. Av 40 undersøkte organisasjoner kommer KS årlig på 32.plass i totalinntrykk/omdømme. I 2009 som i 2004. Ettersom KS har høy score på medlemsinformasjon og arbeidsgiverarbeidet, er det bemerkelsesverdig at KS ikke får tilsvarende god score som arbeidsgiverorganisasjon i opinionen. Dersom vi kun ser på resultatene for de 10 organisasjonene innenfor arbeidslivs-området (arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene) varierer KS mellom en 5.plass og en 6.plass, meget langt bak NHO og LO mht positiv rangering, men bedre enn LO mht negativ rangering. Men KS scorer i alle målingene bedre enn FNH, Spekter og HSH.

KS omdømme i opinionen målt mot 10 arbeidslivsorganisasjoner viser nesten ingen forandringer (les ingen styrking) i opinionen fra 2006 til 2009:

Samfunnsansvar:

2006: Nr 5 Godt inntrykk 26% (NHO 40%), Nr 2 i dårligst inntrykk 14% (NHO 13%)

2009: Nr 5 Godt inntrykk 26 %, Nr 2 i dårligst 14 %)

Gjennomslagsevne:

2006: Nr 5 Godt inntrykk 22% (NHO 41%), Nr 2 dårligst 16% (NHO 8%)

2009: Nr 5 Godt inntrykk 22 % nr 2 dårligst 16 %)

Informasjon og reklame:

2006: Nr 5 Godt inntrykk 17% (NHO 29%), nr 3 dårligst 16%(NHO 10%)

2009: Nr 5 Godt inntrykk 17 % nr 4 dårligst 12 %

Totalinntrykk (omdømme)

2006: Nr 6 Godt inntrykk 26% / (NHO 45%), Nr 2 dårligst 15% (NHO 10%)

2009: Nr 6: Godt inntrykk 26 %, Nr. 2 dårligst 15 %

Økt innsats i media

Samtlige medlemsundersøkelser viser at medlemmene ønsker at KS skal bli langt mer tydelig, modig og synlig påvirker på vegne av kommunesektoren. Media er en nøkkel til suksess:

Samtidig viser opinionsundersøkelse at KS ikke har hatt et gjennomslag i media som tilsvarende sin rolle som viktig for norske kommuner og fylkeskommuner, for demokratiutvikling og velferdsleveranser og dermed som viktig for Norge og dets borgere. For at KS skal lykkes i media, må organisasjonen derfor kompensere små mannskaps- og pengeressurser ved å arbeide enda mer på medias premisser. KS utfordring er å dyrke fram og ikke minst slippe til talspersoner som er etterspurte og virker som fluepapir på journalister, som er på pletten med kunnskap og budskapsutvikling, som "leser journalistens" behov og leverer enkle, forståelige og spisse budskap.

KS redigerer ikke media og media lar i liten grad andre ta regi på valg av deltakere.

KS trenger talsmenn som journalistene ønsker fordi de "tar TV-ruta", kommer gjennom radioen eller selger avisa. Det er få personer som har disse evnene og KS vil ikke nå fram i media uten å utnytte de fortrinn organisasjonen besitter.

- For å nå opinionen og oppnå støtte i møter med mot/medparter.
- For å påvirke mot/medparter og oppnå medlemsmål
- For å oppnå medlemsopplutning, fellesskap og felles front.
- For å styrke stolthet, moral og innsatslyst blant egne ansatte og tillitsvalgte
- For å framstå som en spennende organisasjon og klare å rekruttere nøkkelpersonell

Hvordan bli attraktiv for media?

Pga manglende bevegelse i opinionen gjennomførte KS i 2007 og 2008 undersøkelser direkte mot journalister i mediebedrifter. Kommunikasjonsanalysen "PR-barometeret samfunn" bygger på 271 intervjuer med norske journalister som er i jevnlig kontakt med offentlige organer og organisasjoner. Disse synliggjør KS' utfordringer i kommunikasjon med omverden:

Journalistenes oppfatning av KS

2007:

Journalistene vurderte generelt KS lavere enn markedsgjennomsnittet mht tilfredshet.

**Størst avstand var det på evne og vilje til å skaffe adgang til de riktige personer/dem media ønsker å få i tale.*

**Innhold og struktur på webside scoret også lavt hos journalistene (utbedret i 2009).*

**KS får dårligst på evne og vilje til å finne og presentere interessante historier.*

**KS scorer lavere enn snitt på image og dårligst scorer KS på "Er en synlig organisasjon"*

Positiv utvikling:

**KS scoret etter forsterket medieinnsats av Adm.dir. og myndighetsdirektør over snittet på "Vilje til uoppfordret å fortelle om kritiske saker" og "ledelsens vilje til å uttale seg"*

**Den administrative ledelsen i KS vurderes høyt på "troverdighet" og troverdig informasjon, men lavere enn snitt på "villighet til å kommunisere med pressen"*

2008:

I etterfølgende rådgiving ble det pekt på de muligheter for omdømmestyrking som lå i økt pressetilgjengelig fra adm.dir. og myndighetsdirektørs side. Etter økt innsats fra disse ble det gjennomført en ny undersøkelse i 2008 KS vurderes fremdeles som for lite synlig.

KS vurderes fremdeles lavere enn gjennomsnitt av interesseorganisasjoner på evnen til å finne fram og legge fram interessante historier. Og på de fleste parametere scorer KS lavere enn NHO, HSH og SKL (vår svenske søsterorganisasjon), men endringen var på vei:

Positivt:

** I 2008 var journalistene blitt mer tilfreds med KS' ytelser.*

**Kommunikasjonsmedarbeidernes evne til å bistå, reaksjonstid, skaffe avtaler med rette personer/dem media ønsker å få i tale og kunnskap om aktuelle saker scoret høyere.*

**Evnen og viljen til å identifisere og skaffe adgang til de rette personer er forbedret.*

**Eksperters evne til å uttale seg i klartekst er noe forbedret.*

**KS var blitt en av de beste interesseorganisasjonene på å gi troverdig informasjon,*

**Adm.dir. ble spesielt framhevet med høy troverdighet i pressen.*

Fra erfaring til lærdom

Resultatet av utviklingen for adm.dir. etter økt etterspørsel og opptreden i media 2007/2008 indikerer suksessfaktorer for det videre kommunikasjonsarbeidet

Adm.dir. har i 2008 personlig positiv profil på alle parametre. (Spesialjournalistene i riksmidia ga ham langt høyere score enn lokaljournalistene gjorde) Både evnen og vilje til å kommunisere med pressen er forbedret. Selv om KS fremdeles var på eller under gjennomsnittet sammenlignet med alle interesseorganisasjonene, scorer adm.dir. en tanke over gjennomsnittet av interesseorganisasjonsledere, men under NHO. På troverdighet har adm.dir. nådd opp på samme nivå som NHOs ledelse

Journalistenes ønsker i 2008 er oppsummert slik:

Tilgjengelighet er Alfa og omega. Det er viktig at tilgangen til nøkkelpersoner – både eksperter og ledelse - er enkel og rask. Det er også viktig med raske tilbakemeldinger på henvendelser og det nytter ikke å henvise til personer som ikke er tilgjengelige innen deadline. Talspersoner må sette seg inn i journalistenes hverdag og forstå hvordan man best kan få fram sine egne historier"

Ved rekrutteringsarbeidet til ny adm.dir. 2009 ble det lagt vekt på at KS trengte en person som kunne videreutvikle og forsterke omdømmearbeidet og KS' gjennomslag blant medlemmer, massemedia og opinion.

Kommunikasjonsarbeidet i KS byr på spesielle utfordringer:

Kommunikasjonsarbeidet i KS må ta en rekke hensyn som ofte er komplisert å forene med ønske om en spisset og synlig organisasjon med godt omdømme:

- *Medlemmers krav og forventninger
- *Myndigheter og motparters krav og forventninger
- *Medias krav og forventninger
- *Tillitsvalgtes krav og forventninger
- *Mannskaper/ansattes krav og forventninger

KS forskjellig fra en kommune

Å operere i dette landskapet gir KS som interesseorganisasjon helt andre kommunikasjonsutfordringer enn de som håndteres av en kommune eller fylkeskommune.

Kommunene er nær folks daglige liv og dermed automatisk interessante for medier som er opptatt av human touch. Ordførerne personifiserer kommunenes nærhet til lokalbefolkning og de er derfor i mediernes søkelys.

En arbeidsgiver- og interesseorganisasjon er fjernt fra folks dagligliv og dermed heller ikke nær media. For og få mediegjennomslag må KS praktisere en annen kommunikasjonspraksis enn medlemmene for å oppnå stor og dagsordenssettende mediedekning.

Det gir ikke gjennomslag i media å overføre arbeidsfordelingen mellom Ordfører og rådmann til adm.dir. og politisk ledelse i en interesseorganisasjon.

Mens kommuner og ordførere får oppmerksomhet, må KS kjempe seg til oppmerksomhet. Det krever at KS oppleves som attraktive, og at vi kan tilby media "fluepapir" Dette krever sjeldne evner og egenskaper, og det betyr mye for organisasjoner å ha en person som virker som fluepapir med kunnskap, TV-karisma, medietekke og lyst og evne til å spisse.

Mediene setter egne krav

KS har i en årrekke ønsket større plass i de store nasjonale mediene, og spesielt i fjernsynsnyhetene og debattprogrammene. Det er mange debatter hvor KS ikke er blitt invitert, og hvor våre medlemmer har sett det som en selvfølge at vi burde deltatt. Dersom KS skal oppfattes som viktig for Norge, må våre medlemmer oppleve det i de viktigste nyhets- og debattprogrammene.

Men konkurransen om seerne er høy. Terskelen for å komme med i fjernsynets debattprogram er derfor også høy. Programmene er avhengig av seere (rating). Debattprogrammene utformes av researchteam som plukker deltakere iht et dramaturgisk skjema. Derfor etterspør de personer som de selv oppfatter som bra for det enkelte programformat.

Flere personer opptrer relativt ofte. Disse er dyktige og godt trente i TV-formatet både når det gjelder opptreden og budskap, samt har gode nettverk i mediene. Å bygge opp slike posisjoner tar som regel mange år. Mediene ønsker en person som de kjenner, som de vet leverer, og som på forhånd er nasjonalt profilert. Debattprogrammene spør som regel etter slike personer og ikke etter institusjoner. Utviklingen går i samme retning i etermedienes nyhetssendinger.

Konsekvensen for dem som ikke kan stille med den personen som blir invitert, er en stor risiko for at de ikke får plass i det hele tatt. Men ofte er alternativet at enten takker vi ja og er synlig, eller vi takker nei og håper på det beste.

Det er knapt mulig for organisasjoner, virksomheter eller partier å diktere deltakelsen
(Det betyr ikke at KS ikke noen ganger forsøker å påvirke dette.)

Endret etterspørsel har gjort det presserende for KS å utvikle sin kompetanse overfor media og KS har blitt mer profesjonell i arbeidet mot mediene. Hovedstyret har ved å ansatte en administrerende direktør som var en profilert person før hun kom hit, som har nettverk og er etterspurt i mediene - og behersker de ulike programformatene, oppnådd en ny etterspørsel og innpass i mediene. Dette er et fortrinn som gjør KS mer synlig nå enn tidligere.

I løpet av det siste året er det derfor og i forståelse med styreleder satt inn ekstraordinært arbeid for å selge en ny adm.dir. i media, for dermed selge inn KS' medlemsarbeid som viktig for Norge. Det har skapt først interesse for vår nye adm.dir., deretter for KS - og dermed gjort det lettere å nå fram i media med flere saker. Dvs. en god sirkel.

Partiene har også forventninger til KS

Ved forrige kommunevalg mente styret etter seminardiskusjonen "KS i et valgår" at det var ønskelig at administrasjonen tok en større del av den synlige fronting, for å hindre at så vel partier som medlemmer oppfattet KS som misbrukt som partipolitisk aktør i valgkampen.

I 2010 fikk adm.dir. fullmakt til å gjennomføre kommunikasjonsmøter med partienes stortingsgrupper. Flere av disse har uttalt liten lyst til at møtet med KS blir et møte med folk med en annen partibakgrunn. Løsningen, som har blitt tatt godt i mot, er at adm.dir. sammen med en styrerepresentant fra partiet man skal møte og ledergruppen har gjennomført disse møtene.

Det er administrasjonens oppfatning at dette har bidratt til å svekke myter om KS og styrket presentasjonen av KS som en samlende medlemsorganisasjon. Partigruppene har gitt KS en klar tilbakemelding om dette er en form som bygger tillit, åpenhet og dialog.

I et valgår er det spesielt viktig å vurdere nøye hvordan og når KS skal frontes av politisk ledelse. Selv om styreleder er tverrpolitisk og enstemmig valgt, er det dessverre ikke uten videre gitt at *omverden i alle situasjoner* har denne informasjon under huden.

Risiki i TV- og radiodebatter er flere:

1.Overfor eget parti: Styreleder fra samme parti som statsministeren .Det er ikke uten videre lett for en styreleder å ta en offensiv rolle overfor statsministeren fra et eget parti og spesielt ikke ett knapt år før valg.

2.Overfor medlemmer eller andre partier: Dersom styreleder er fra samme parti som statsministeren og valgte en forsiktig,ikke-offensiv rolle i debatten, ville enkelte medlemmer & partier oppfatte KS' styreleder mer som partikamerat enn som medlemsrepresentant.

3.Overfor media: Dersom styreleder tok en offensiv rolle overfor statsministeren fra samme parti, er det ikke gitt at media presenterte dette som en konflikt mellom KS og regjeringen. Det kunne like gjerne bli framstilt som indre konflikt i partiet.

4.Overfor annet parti: Dersom styreleder og statsminister er fra motsatte fløyer, vil trusselbildet være som under 1.

Dersom kommunikasjonen skal styrke KS som medlemsorganisasjon og som merkevare i media, anbefales det at KS som SKL (se vedlegg) lar styreleder og adm.dir. avgjøre dette ut fra dialog og konkret vurdering, slik at det ikke oppstår usikkerhet eller myter omkring politisk deltakelse.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg:

Sammenligning med praksis i SKL(Sveriges kommuner og landsting)

For å kvalitetssikre dette notatet har KS sammenlignet seg med SKL og drøftet problemstillingene med SKL. SKL er den søsterorganisasjon som ligger tettest opp til KS' organisering.

KL i Danmark velger normalt fungerende og profilerte borgere i fulltids borgermesterstillinger til styreleder og nestleder (København, Århus, Odense ble i forrige kabal representert i styret med egne borgere). Disse er ved tiltredelse allerede etablert som medieattraktive.

SKL's modell er likere KS, selv om det er normalt er ordførere som velges til toppstillingen og tar permisjon fra ordførerstillingen. I SKL har styreleder (Anders Knappe) hel stilling i organisasjonen. Nestlederen er kun stedfortreder for styreleder og uten noen form for stilling i SKL, men 100 % i funksjon som folkevalgt.

Styret i SKL konkluderte i 2003 med at SKL hadde kritisk dårlig gjennomslag i massemedia og at noe måtte gjøres raskt. I 2004 ble Håkan Sørman ansatt som VD (adm.dir.) og fikk bl.a. i oppdrag å styrke SKL's gjennomslag i massemedia og sette organisasjonen på kartet. Håkan Sørman ansatte Kommunikasjonsdirektør og organiserte en meget stor, og slagkraftig Kommunikasjonsavdeling.

Endringer i SKL-ledelsen, nyorganisering og en moderne informasjonspolicy, har gitt kraftig utslag på mediedekning og gjennomslag i media:

Fra 2005 til 2009 har antall SKL-oppslag i dagspressen økt fra 5000 pr år til nær 20.000 pr år. På 3 år har omtalen av SKL økt mer enn 3,5 ganger. I opinionen har kjennskapen til SKL (kjenner godt til eller meget godt) økt fra 12 % i 2006 til vel 30% i 2009. Andelen som aldri har hørt om SKL har sunket fra nesten 40% i 2006 til 2,5% i 2009.

Kommunikasjonsavdelingen i SKL gir råd om politisk kontra administrativ deltakelse og går i direkte dialog med så vel styreleder som adm.dir. om slik deltakelse. SKL's kommunikasjons-avdeling følger i hovedsak samme policy som KS, men med større bruk av ressurser (folk & penger) blir praksis i SKL nå langt mer offensiv.

Normal rollefordeling i SKL

*Intervju eller debatt med 1 minister fra regjeringen. Normalt deltar styreleder for å møte regjeringen som motpart på politisk nivå. Unntaksvis deltar nestleder. Styreleder delegerer til VD når han vurderer det som hensiktsmessig (framstå som ekspert, unngå partipolitisert konflikt)

*Debatt m statssekretær eller tjenestemann: Normalt VD eller en direktør i SKL

*Når styreleder vil unngå å bringes SKL inn i en partirolle.

I sterkt partipolitiserte debatter/konflikter der det deltar politikere fra flere partier. vil ofte VD delta for å unngå at SKL's politiske ledelse beskyldes for partimisbruk.

*Politisk debatt der SKL inviteres til å delta med politikere:

Debattens karakter avgjør hvem som deltar fra SKL. Er det en ren politikerdebatt, deltar SKL med politiker, men alltid m SKL-hatt. Dersom politikere fra SKL deltar i en sterkt politisert debatt, vil styreleder Anders Knappe (M) ta med seg styremedlem og ordfører Ilmar Reepalu (S), slik at SKL oppfattes som en samlende medlemsorganisasjon

*Blandet politisk/administrativ debatt: Tema avgjør hvem som deltar. dersom debatten er en strid om saker der SKL er sterkt inne på ekspert/dokumentasjonssiden, eller der for

eksempel Svensk Industri, LO og andre deltar, vil det oftest være VD som deltar. I debatter om krise i skolen, eldreomsorgen, barnehagetilbudet i kommunene etc, er det alltid VD som deltar. I diskusjoner om demokratispørsmål, strid mellom forvaltningsnivåene, lokaldemokratiets vilkår, er det oftest styreleder.

*VD eier 100 % ekspertrollen. Fakta, dokumentasjon, administrative uttalelser og rapporter: Det er alltid VD eller delegert direktør eller fagsjef som stiller og presenterer dette for SKL.

*Delegasjon: Ved stor usikkerhet om deltakelse vil styreleder og VD i diskusjon med kommunikasjonsdirektør avgjøre deltakelse. Der styreleder normalt ville deltatt, men blir forhindret, delegerer styreleder normalt til VD. Styreleder kan også delegerer til andre politikere i styret, men dette anses ofte praktisk vanskelig og derfor ikke vanlig.

Analysen i SKL er at de av styrets lokalpolitikere som skal brukes som stedfortredere for styreleder i media ikke vil oppnå gjennomslag for SKL i riksmidia dersom de ikke har en posisjon i egen kommune/landsting som allerede har gitt dem gjennomslag i egne regionaviser og ringvirkning til riksmidia. Dette er sjelden tilfelle og styreleder delegerer som oftest til VD.

Få talsmenn-klarere profilering:

SKL's analyse er at for å bli merkevare må man også opptre med tydelig profil. Mange talsmenn gir ikke tydelig profil. I tillegg til Styreleder (og noen ganger delegert til annen politiker), er det normalt VD, avdelingsleder tilsvarende KS 'interessepolitiske direktør, sjeføkonomen og avdelingsleder tilsvarende vår arbeidsmarkedsdirektør som opptrer som talsmenn og debatt deltakere for SKL.